

PAIMIO

Paimion hyvinvointikertomuksen raportti 2023

Hyväksytty Paimion kaupunginvaltuustossa 13.11.2024 § 65

Sisällys

TIIVISTELMÄ	3
JOHDANTO	4
OSA I PAIMIOLAISTEN HYVINVOINNIN TILA VUONNA 2023	5
1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi	24
2 Hyvinvointisuunnitelman painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi	42
OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2023	43
3 Strategian painopisteet ja linjaukset	43
4 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat	44
5 Hyvinvointisuunnitelma	45
OSA III KÄSITTELY TOIMIELIMISSÄ.....	55
6 Suunnitelman laatijat	55
7 Suunnitelman hyväksyminen toimielimissä	55

TIIVISTELMÄ

Paimiolaisten hyvinvoinnin tila vuodelta 2023 antaa paljon ilon aiheita, mutta sieltä löytyy myös huolestuttavia asioita ja suuntauksia, joiden eteen on tehtävä monialaisesti töitä. Paimion kaupungin HYTE-kerroin oli korkea 68/100. Ainoastaan Varsinais-Suomen kunnista Masku ja Naantali saivat Paimiota paremman tuloksen. Vuoden 2023 tulosindikaattoreiden keskiarvo oli 51/100 ja prosessi-indikaattoreiden 86/100.

Paimio on tasaisesti kasvava muuttovoittoinen kunta. Lapsiperheiden määrä on vähentynyt hieman vuodesta 2022 ja vastaavasti yhden vanhemman lapsiperheet ovat kasvaneet 19,8 prosentista 20,5 prosenttiin. Ikääntyneiden määrä on nouseva trendi, mutta Paimio on vielä alle Varsinais-Suomen keskiarvon. 65 vuotta täyttäneiden kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset ovat nousseet vuodesta 2022 ja ovat yli Varsinais-Suomen keskiarvon. 65 vuotta täyttäneiden lonkkamurtumien osuus kasvoi 0,4 prosentista 0,8 prosenttiin. Paimion työttömyysaste nousi hieman vuodesta 2022. Työttömyysaste vuoden 2023 lopussa 6,1 prosenttia. Työkyvyttömyyseläkettä saavien 25-64 -vuotiaiden määrä on 5,4 prosenttia Varsinais-Suomen keskiarvon ollessa 6 prosenttia. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25-64 -vuotiaiden vastaavan ikäisestä väestöstä on hieman laskenut edellisiin vuosiin verrattuna. Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavien 16-24 vuotiaiden määrä on laskenut 1,8 prosentista 1,2 prosenttiin Varsinais-Suomen keskiarvon ollessa 1,2 prosenttia.

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaiden määrä on noussut merkittävästi 6,9 prosentista 10,1 prosenttiin. Kouluterveyskyselystä huolen aiheeksi nousee lasten ja nuorten kokonaisvaltainen hyvinvointi. Vuoden 2023 kouluterveyskyselyn mukaan 29,1 prosenttia 8. ja 9. luokkalaisista nuorista kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi. Tulos on merkittävästi noussut kahden vuoden takaisesta 19,1 prosentista. Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista 9,1 prosenttia koki, ettei heillä ole yhtään läheistä ystävää. Varsinais-Suomessa vastaava luku oli 8,7 prosenttia. Vastaavasti 8. ja 9. luokkalaisten kohdalla yksinäisyyden tunne on lisääntynyt 8,4 prosentista 11,3 prosenttiin. Vastaava luku Varsinais-Suomessa oli 10,2 prosenttia. Koulukiusattuna tai osallistunut koulukiusaamiseen lukuvuoden aikana määrä on vähentynyt 4. ja 5. luokkalaisten keskuudessa, mutta vastaavasti kasvanut 8. ja 9. luokkalaisten keskuudessa. 8. ja 9. luokan oppilaiden ylipaino on vertailukuntiin nähden pienin, 13,5 prosenttia, kun taas Varsinais-Suomessa vastaavasti 17,1 prosenttia.

Paimiossa on viime vuosina panostettu osallisuuden ja järjestöyhteistyön edistämiseen. Paimiossa on toiminut vuodesta 2010 aktiivisesti seuraparlamentti ja vuodesta 2019 järjestöparlamentti. Yhtenä hyte-kertoimen indikaattorina on kunnan ja liikuntaseurojen säännölliset yhteiskokoukset, josta Paimio sai täydet 100 pistettä Varsinais-Suomen keskiarvon ollessa 85. Kunnan ja järjestöjen hyvää yhteistyötä tarvitaan jatkossakin, jotta voidaan vaikuttaa mm. edellä mainittuihin asioihin.

JOHDANTO

Kunnan tulee kuntalain mukaan edistää asukkaidensa hyvinvointia, terveyttä ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla (Kuntalaki 410/2015 1§). Kunnan on seurattava asukkaidensa elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä. Kunnan on raportoitava kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä niihin vaikuttavista tekijöistä ja toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain. (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021 6§.)

Paimion viimeisin valtuuston hyväksymä laaja hyvinvointikertomus hyväksyttiin vuosille 2021-2025. Laajan hyvinvointikertomuksen yhteydessä laadittiin myös hyvinvointisuunnitelma, jonka painopistealueet olivat lapset, nuoret ja lapsiperheiden ennalta ehkäisevien toiminnan vahvistaminen, ikääntyneen ihmisen turvallisen ja mielekkään elämän vahvistaminen toimintakyvystä riippumatta, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen eri hallintokunnissa läpi elämänkaaren sekä elinvoiman edistäminen työllisyyttä, palveluja ja työssäjaksamista kehittämällä kaikkien kuntalaisten hyväksi. Laajan hyvinvointikertomuksen tavoitteiden toteutumisesta ja kuntalaisten hyvinvoinnin tilasta on raportoitu vuosittain valtuustolle.

Paimion hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä koordinoi monialainen Paimion hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausryhmä. Kaupungin hyvinvointityötä yhdessä HYTE-ohjausryhmän kanssa organisoii kunnan liikunta- ja hyvinvointikoordinaattori. Paimion kaupungin organisaatiossa hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sijoittuu vapaa-aikapalveluiden alle yhdessä liikunnan ja nuorison kanssa.

HYTE-työtä osaltaan arvioivat ja koordinoivat myös lasten oppilashuollon ohjausryhmä, Paimion ja Sauvon yhteinen ehkäisevän päihdetyön ryhmä, Paimion kestävän ja turvallisen liikkumisen työryhmät sekä kaupunginvaltuuston asettamat neuvostot.

OSA I PAIMIOLAISTEN HYVINVOINNIN TILA VUONNA 2023

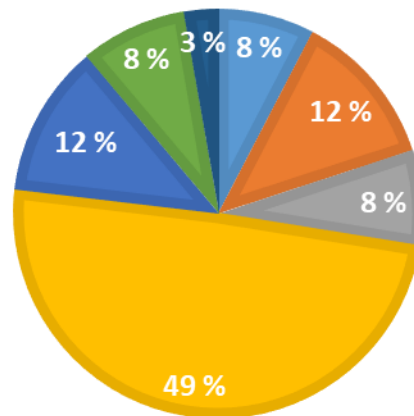
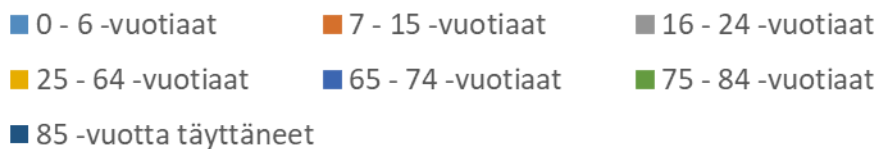
Yleistä

Paimion väestömäärä on ollut viime vuosina kasvava. Vuoden 2023 lopulla Paimiossa oli 11238 asukasta, kun se vuotta aiemmin oli 11138 asukasta. Kuntien välinen nettomuutto oli negatiivinen 15 asukkaan verran: vuonna 2023 Paimioon muutti 516 henkilöä ja Paimiosta muutti pois 531 henkilöä (Tilastokeskus). Yhden hengen asutokunnat ovat viime edellisestä vuodesta hieman laskeutuneet. Niiden osuus oli vuonna 2023 38,1 prosenttia.

Muun kuin suomen-, ruotsin- tai saamenkielisten määrä on vähäinen verrattuna esimerkiksi lähikuntaan. Vuonna 2023 ulkomaan kansalaisten osuus koko Paimion väestöstä oli prosenttia 36,7 prosenttia tuhatta asukasta kohden. Ulkomaalaisten osuus on noussut vuodesta 2022.

0-6 -vuotiaiden lasten osuus väestöstä on ollut laskusuunnassa, mutta alle kouluikäisten lasten osuus on silti maakunnallisesti verrattuna korkea (7,6 %). 7-15 -vuotiaiden osuus väestöstä oli noussut 12,2 prosentista 12,3 prosenttiin. Ainoastaan Kaarinassa oli 0-6 -vuotiaiden väestöosuus Paimiota korkeampi. Vastaavasti Liedossa ja Maskussa on 7-15 -vuotiaiden väestöosuudet korkeammat. Vuonna 2023 hieman alle 43 prosenttia paimiolaisista perheistä oli lapsiperheitä.

VÄESTÖSTÄ

Kunnan yleinen pienituloisuusaste kertoo pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien henkilöiden osuuden prosentteina kaikista alueella asuvista henkilöistä. Vuonna 2022 8,2 prosenttia paimiolaisista eli pienituloiseksi luokiteltavassa kotitaloudessa. Luku on hieman kasvanut vuodesta 2021. Vertailukunnista Sauvossa ja Raisiossa pienituloisuusaste oli korkeampi. Lasten pienituloisuusaste taas kertoo pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien alle 18-vuotiaiden henkilöiden osuuden kaikista alueella asuvista alle 18-vuotiaista. Paimiossa lasten pienituloisuusaste oli tapahtunut positiivista muutosta. Vuonna 2022 lasten pienituloisuusaste oli 6,1 prosenttia, mikä on hieman huonompi kuin vuonna 2021, mutta parempi kuin vertailukunnissa Sauvossa, Naantalissa ja Raisiossa. Maakunnan keskiarvo oli 11,6 prosenttia vuonna 2022.

Hyte-kerroin

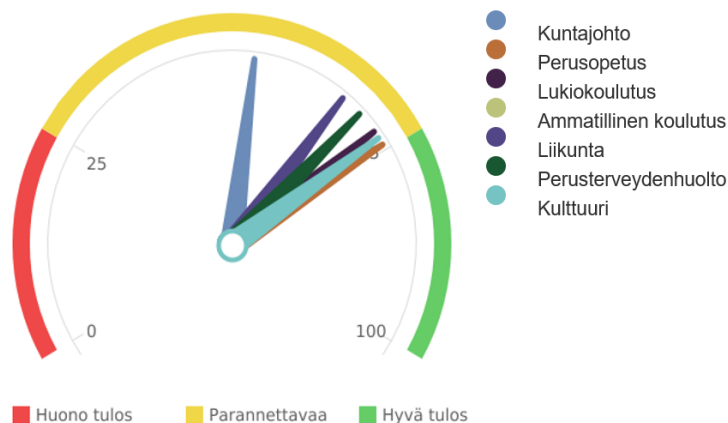
Hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. HYTE-kannustimella halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Lisäosuuden suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattoreiden perusteella: Tuloksia kuvaavista tulosindikaattoreista ja toimintaa kuvaavista prosessi-indikaattorista. Tulosindikaattoreista puolet kohdistuu lapsiin ja nuoriin, toinen puoli painottuu muuhun väestöön. Prosessi-indikaattorien kuvaa kunnan omaa tahtotilaa ja miten sitä dokumentoidaan. Vuonna 2023 tulosindikaattoreiden keskiarvo oli 51 (asteikolla 0-100) kuin vuonna 2022 tulos oli 54. Paimiota paremman tuloksen saivat lähikunnista Lieto, Raisio, Naantali ja Masku. Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo oli 86 (0-100), mikä oli sama kuin vuonna 2022. Ainoastaan Naantalissa prosessi-indikaattoreiden keskiarvo oli hieman Paimiota parempi. Vuoden 2023 HYTE-kerroin oli 19,4 asukasta kohden. Ainoastaan Naantalissa ja Maskussa HYTE -kerroin asukasta kohden oli suurempi.

Terveyden edistämisen aktiivisuus -mittari eli TEA -viisari

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työvälineenä toimivat hyvinvointikertomuksen ja kuntastrategian lisäksi THL:n teettämä TEA viisari kysely (TEA= terveydenedistämisen aktiivisuus). TEA viisarilla mitataan kunnan toimintaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Hyvinvointityön arviointiin, suunnitteluun ja kehittämiseen ovat kuntajohdon lisäksi vastanneet perusterveydenhuolto, liikunta- ja kulttuuripalvelut sekä koulupalvelut. Tulokset pisteytetään asteikolla, jossa 0 on huonoin ja 100 paras tulos.

Kaikki sektorit : Paimio 2023

Kaikki sektorit : Paimio 2023

	Paimio	Koko maa
Kaikki sektorit	68	70
Kuntajohto	53	83
Perusopetus	74	64
Lukiokoulutus	72	65
Ammatillinen koulutus	..	64
Liikunta	66	72
Perusterveydenhuolto	69	70
Kulttuuri	73	71

Laajan 2021-2025 hyvinvointikertomuksen tavoitteisiin on pystytty kohtuullisen hyvin vastaamaan.

- Toimialojen välinen yhteistyö eri hankkeiden kautta on lisääntynyt.
- Ikääntyneiden asumisen kehittämistarpeet on otettu paremmin huomioon.
- Kulttuuri- ja nuorisopalveluiden yhteistyö koulujen kanssa on tehostunut.
- Liikuntapalvelut ovat lisänneet lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia heti koulupäivän jälkeen.
- Paimion kaupunki on mukana Ikäinstituutin Voimaa Vanhuuteen -ohjelmassa.
- Kaupunkilaisten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuutta on lisätty asiakaskyselyiden kautta.

Kolmannen sektorin roolia hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä pidetään kaupungissa tärkeänä. Kaupungin ja järjestöjen yhteinen järjestöparlamentti on vakiinnuttanut toimintansa seura-parlamentin rinnalle. Harrastusmessuista on tullut perinteinen tapahtuma elokuulle. Järjestöillä on mahdollisuus hakea kaupungilta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tukirahaa järjestöjen yhteistyölle.

Tekniset ja ympäristöpalvelut

Lähes jokaisella toimialan tehtäväalueella voidaan vaikuttaa kuntalaisten hyvinvointiin ja terveyteen. Toimialalla tehtävä työ on jatkuvaa kaupungin kehittämistä sekä olemassa olevien palveluiden tason ylläpitämistä.

Kaavoituksessa huomioidaan alueen sijainti, riittävät puistoalueet ja turvallinen liikkuminen. Rakennusvalvonta edellyttää lupia myöntäessään, että rakennusten ja niiden piha-alueiden esteettömyys- ja turvallisuusasiat ovat kunnossa. Ympäristönsuojelu valvoo tehtäväalueellaan mm. ympäristölupien, meluilmoitusten, jätehuoltomääräysten ehtojen noudattamista.

Jo liikenneväylien suunnittelussa ja rakentamisessa kiinnitetään huomiota kestäväan ja turvalliseen liikkumiseen, mm. toteuttamalla kevyen liikenteen väyliä ja katuvalaistuksella. Väylien kunnossapidossa täytetään lain vaatimukset. Liikenneturvallisuutta parannetaan mm. näkemäraivauksilla, nopeusnäyttöillä, hidasteilla, pitämällä päällysteet kunnossa sekä asianmukaisella talvikunnossapidolla. Erityisesti talvikelien aikaan vastuuta on myös liikenteessä kulkijoilla: mm. jalankulkijoilla tulisi olla liukkaille pinnoille soveltuvat jalkineet, ja ajoneuvojen tulisi sopeuttaa nopeutensa olosuhteiden mukaan. Myös kuntarajat ylittävää yhteistyötä tehdään liikenneväylien suhteen ja vuoden 2023 aikana toteutettiin ylikunnallinen pääpyöräreittien opastus. Vuonna 2023 toteutettiin myös Traficom rahoitustuella kevyen liikenteen väylä Maurizintien varteen parantamaan koulumatkojen turvallisuutta sekä jalankulun ja pyöräilyn olosuhteita.

Muut yleiset alueet käsittävät mm. puistojen, leikkipaikkojen, uimapaikkojen ja ulkoliikuntapaikkojen ylläpidon ja rakentamisen. Kunnossa olevilla ja monipuolisilla viher-, liikunta- ja virkistysalueilla edistetään hyvinvointia ja terveyttä. Viime vuosina on mm. kehitetty Jokipuiston aluetta ja toteutettu ulkoilupolku Vähäjokirantaan sekä Paimion polku -hanke. Lisäksi uimarantojen ja ulkoilureittien esteettömyyttä on parannettu sekä kunnostettu säännöllisesti leikkikenttiä. Pyöräilyn ja jalankulun edistämishjelma vuosille 2021-2026 valmistui vuonna 2021 ja ohjelman toimenpiteitä tehdään vuosittain. Liikuntapaikkojen olosuhteita parannettiin vuoden 2023 rakentamalla Vistan yhtenäiskoulun kentälle tekonurmi sekä Hanhijoen alueelle kuntoilupiste. Kaupunkilaisten hyvinvointia edistettiin myös talvikävelyreitistöllä, jossa ulkoreittejä talvikunnossapidettiin erikoiskalustolla.

Kaupungin kiinteistöpalvelut ylläpitää, rakentaa ja peruskorjaa kaupungin omistamaa kiinteistökan-
taa niin, että voidaan puhua terveistä ja turvallisista rakennuksista. Valtuustokauden aikana kau-
punki on tukenut myös kolmannen sektorin toimintaa osoittamalla paikallisille järjestöille Paimion
lukion alakerrasta oman tilan, jossa järjestöt voivat kokoontua sekä säilyttää asiakirjojaan ja tarpeis-
toaan. Terveyttä ja hyvinvointia edistäviä investointeja tehdään kiinteistöpalveluissa, merkittävim-
pinä vuonna 2023 valmistunut uimahallin peruskorjaus sekä tulevan sisäliikuntahallin toteutussuun-
nitelmien valmistuminen. Kaupungin infran ja kiinteistöomaisuuden korjausvelkaan tulisi jatkossa-
kin löytyä rahoitusta, jotta hyvinvointia ja terveyttä tukevat toiminnot pysyisivät kunnossa ja toi-
minnassa.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Kirjaston palvelut ovat saavutettavissa sekä sähköisinä palveluina verkossa että kirjaston fyysi-
sissä tiloissa. Kaikille avoin ja maksuton julkinen tila on itsessään tärkeä palvelu ja erityisesti lapset
ja nuoret ovat ottaneet kirjastotilan omakseen, mutta myös aikuiset ovat löytäneet kirjaston myös.
ajanviettopaikkana. Vuonna 2023 kirjaston laina- ja kävijämäärät kasvoivat jälleen.

Vaski-kirjastojen 18 kunnan alueella tekemä seudullinen yhteistyö tuo maakuntatasoiset aineistoko-
koelmat ja erilaisia sähköisiä aineistoja kaikkien paimiolaisten ulottuville. Sähköisten aineistojen
kysyntä on kasvussa, johon kirjastot tällä hetkellä eivät pysty vastaamaan, koska tarjonta kirjastoille
on huomattavasti suppeampaa mitä kaupallisilla palveluntuottajilla. Kirjaston kautta käytettävissä
ovat valtakunnallinen Monikielisen kirjasto, Celia-kirjasto sekä huhtikuussa aloittanut kuntien yh-
teinen e-kirjasto.

Erilaisilla hankkeilla on viime aikoina kehitetty kirjaston saavutettavuutta sekä yhteistyötä muiden
toimijoiden kanssa. Erityisesti koulu- ja varhaiskasvatusyhteistyötä on viime vuosina järjestelmälli-
sesti kehitetty lasten ja nuorten lukuinnostuksen ja lukutaidon turvaamiseksi. Vuonna 2023 aloitet-
tiin kaksi vuotinen kirjaston koordinoima yhteishanke varhaiskasvatuksen kanssa lasten ja perhei-
den lukemaan innostamiseksi.

Omatoimikirjaston käyttö kasvoi. Omatoimikirjastoa voi käyttää itsenäisesti myös silloin kun hen-
kilökuntaa ei ole paikalla. Kirjaston tapahtumatuotanto oli hyvin vilkasta. Kirjasto myös jalkautui
mukaan yhdistysten ja koulujen arkeen mm. järjestämällä pop up-kirjastoja sekä kirjaston palvelui-
den esittelytilaisuuksia. Monet asukkaat ovat riippuvaisia kirjastojen tarjoamista nettiyhteyksistä ja
tietokoneen käyttö- ja tulostusmahdollisuudesta ja neuvontapalveluista. Näistä palveluita pyrittiin
pitämään saavutettavina ja lisäämään neuvontapalveluita yhteistyössä mm. Paimion opiston, paikal-
listen pankkien kanssa.

Paimion kulttuuripalvelut on pyritty saamaan kaikkien saavutettavissa oleviksi järjestämällä mah-
dollisuuksien mukaan maksuttomia tapahtumia sekä hinnoittelemalla pääsymaksut niin Paimion
museoissa kuin yksittäisissä tapahtumissakin kohtuullisiksi. Vuonna 2023 Paimion Houkutin-kortin
käyttömahdollisuudet laajenivat myös kulttuuripalveluihin. Yhteistyössä seutukunnan muiden kun-
tien kanssa on panostettu lähiseudun kulttuuripalveluiden esille tuomiseen ja on järjestetty yhteista-
pahtumia ja -koulutuksia. Paimion monipuolinen museotarjonta, kotiseutuarkisto, kulttuurikävely-
ja luontoreitit sekä näyttelytilat antavat mahdollisuuden tutustua paikalliseen kulttuuriin laaja-alai-
sesti.

Kulttuuripalvelut ovat olleet tuottamassa mm. Kulttuurikammaritoimintaa muististaan huolissaan
oleville ikääntyneille, järjestöfoorumien toiminnassa, koulujen kulttuuripolkutoiminnan toteuttami-
ssa sekä reitistöjen ja niihin liittyvien opastaulujen tuottamisessa.

Vuonna 2023 kirjasto- ja kulttuuripalveluihin saatiin lisä henkilöstöresurssia, mikä näkyi toiminnan monipuolistumisena erityisesti tapahtumien määrässä ja palveluiden laajenemisena. Huolenaiheena sekä kirjasto- kulttuuripalveluissa, kuten kaikissa hyte-palveluissa, on ollut vapaaehtoistoimijoiden vähäisyys sekä mukana olevien toimijoiden jaksaminen. Tähän yhdessä järjestöparlamentin kanssa on mietitty sekä kiinnostusta että jaksamista lisääviä tukitoimia. Kuntalaisten hyvinvointia on edistetty myös kulttuuritukien kautta siten, että paikalliselle yhdistyksille ja muille toimijoille on myönnetty tukea toimintaan, jossa keskeisenä edellytyksenä on kaikille kaupunkilaisille avoin osallistumismahdollisuus. Palveluita ja niiden kehittymistä seurataan asiakaskyselyillä mm. TEAviisari ja paikallismuseotilastoinnilla.

Kansalaisopisto

Paimion opisto on kansalaisopisto, joka tuottaa Paimion ja Sauvon asukkaille lähipalveluna kykyä ja halua elinikäiseen oppimiseen, uusien asioiden omaksumiseen, itsensä kehittämiseen sekä vireytensä ylläpitämiseen. Se pyrkii vastaamaan niin perinteisiin kuin tulevaisuuden tuomiin kansalais-taitoihin tarjoamalla monipuolisia koulutus-, liikunta- ja kulttuuripalveluja tasapuolisesti kaikille iästä, varallisuudesta tai asemasta riippumatta. Opisto antaa tarpeen mukaan myös vieraskielisille opiskelijoille suomen kielen opetusta sekä tutustuttaa paikkakunnan kulttuuriin. Opiston toiminta edistää sekä henkistä, sosiaalista että fyysistä hyvinvointia.

Opetus on kurssimuotoista kattaen sekä koko lukuvuoden kestäviä kursseja että lyhytkursseja. Työkausi on syyskuusta huhtikuuhun. Kurssivalikoima on monipuolinen kattaen liikuntaa, tanssia, teatteria, tietotekniikkaa, kieliä, musiikkia, kuvataiteita, käden taitoja, kotitaloutta ja hyvinvointia. Opetusta on vuosittain noin 5 000 tuntia, kurssilaisia noin 3800 ja opettajia noin 60.

Opisto järjestää myös teatteri-, musiikki- ja liikuntatapahtumia sekä yleisöluentoja. Digiloikan ansiosta on alettu järjestää enemmän verkkokursseja, hybridikursseja ja etäluentoja. Kurssitoiminnan lisäksi opisto on huolehtinut senioriväestön hyvinvoinnista järjestämällä mm. yhteistyössä kulttuuri- ja liikuntapalveluiden kanssa parvekejumppia ja parvekekonsertteja.

Valtionosuusrahoituksen ansiosta toiminta on kaikille asiakkaille edullista. Lisäksi Opetushallituksen myöntämällä opintoseteliavustuksella on pystytty antamaan lisätukea mm. senioreille kohdennettuihin liikunta- ja tietotekniikan kursseihin, joiden opetus on keskitetty suunnittelijaopettajalle. Kehitysvammaisille on järjestetty teatteritoimintaa. Opisto on vakiinnuttanut asemansa kaupungin sisäisten koulutusten ja työkykyä edistävän liikunnan järjestäjänä. Yhteistyötä liikunta- ja kulttuuripalveluiden, kirjaston, lukion, kolmannen sektorin ja Turun seudun opistoverkoston kanssa on tehty tiiviisti.

Musiikkiopisto

Paimion kaupungin strategian mukaisesti oman kunnallisen musiikkiopiston ylläpitäminen lisää kaupungin asukaslähtöisyyttä, ympäristöystävällisyyttä, turvallisuutta ja palveluiden monipuolisuutta, edistää lasten, nuorten ja kaikenikäisten kaupunkilaisten terveyttä ja hyvinvointia sekä on ennaltaehkäisevää sosiaalista työtä. Taiteen perusopetuksen toteuttaminen lähipalveluna korostaa osaltaan Paimion kaupungin imagoa perheystävällisenä ja kulttuurimyönteisenä kaupunkina.

Paimion opiston musiikkiopisto antaa taiteen perusopetusta musiikissa laajan oppimäärän mukaan, jolloin opetus on tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää. Musiikkiopiston perustehtävänä on antaa oppilailleen soittamisesta ja laulamisesta perustiedot ja -taidot sekä kannustaa elinikäiseen oppimiseen, harrastamiseen ja musiikista nauttimiseen. Tätä perustehtäväänsä musiikkiopisto toteuttaa ensisijaisesti lähiopetuksena yksilö- ja ryhmätunnein. Opintoihin kuuluvien, erilaisten esiintymistilanteiden harjoittelua opitaan niin musiikkiopiston omissa oppilasilloissa kuin esim. Kirjastossa soi! -

musiikkihetkissä Paimion kirjastossa. Kaupungin järjestämissä ansiomerkki- ja itsenäisyysjuhlissa esiintyminen on toistuva, hieno edustustehtävä musiikkiopistolaisille. Musiikkiopiston järjestämät tilaisuudet ovat pääsääntöisesti pääsymaksuttomia, ja myös siten musiikkiopistossa tehtävän työn tulokset tavoittavat erilaisia yleisöjä erilaisissa tiloissa ja ovat kaikkien kuntalaisten ulottuvilla.

Mielekäs tavoitteellinen tekeminen kunnioittavassa ja suvaitsevassa ilmapiirissä, useimmiten kahdenkeskisesti tapahtuva vuorovaikutus aikuisen pedagogin kanssa ja musiikin jo itsessään sisältämä terapeuttilinen ulottuvuus tekevät soitto- ja laulutunneista paljon enemmän kuin vain oppitunnin. Yhteismusisointi ja kuororyhmissä laulaminen lisäävät tähän kaikkeen sosiaalisen kanssakäymisen merkityksellisyyttä: erilaisten ihmisten kanssa voi laulaa ja soittaa, vaikka heidän kanssaan olisi muuten vaikeaa olla tai jutella.

Musiikkileikkikouluryhmät on tarkoitettu kaikille alle kouluikäisille lapsille, ja ryhmiä on sekä Paimiossa että Sauvossa. Perhemuskariryhmissä lapset käyvät aikuisen kanssa, ja niissä musiikin avulla vahvistetaan lapsen ja aikuisen välistä suhdetta ja vuorovaikutusta. Ryhmäopetus myös edesauttaa sosiaalisen kanssakäymisen harjoittelua. Musisoimalla pienetkin lapset pystyvät kokemaan ja ilmaisemaan tunteita ja olemaan kontaktissa muiden kanssa. Pienissä, tutuissa ja turvallisissa ryhmissä saatava vertaistuki virkistää niin lapsia kuin aikuisiakin. Lisäksi perhemuskariryhmät edesauttavat osaltaan Paimioon muuttavia lapsiperheitä integroitumaan uuteen kotipaikkakuntaan.

Liikuntapalvelut

Paimion liikuntapalveluiden tehtävänä on aktivoida paimiolaiset liikkumaan ja luoda hyvät ja monipuoliset edellytykset aktiiviselle elämäntavalle. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on osa liikuntapalveluiden perustehtävistä. Liikuntapalvelut tekevät tiivistä yhteistyötä eri hallintokuntien kanssa sekä kolmannen sektorin toimijoiden, kuten järjestöjen sekä vapaaehtoisten kanssa. Paimion liikuntapalveluiden keskeisin tehtävä on tuottaa erilaisia liikuntaolosuhteita ja -palveluita kuntalaisille, kuten ohjattuja ryhmiä ja tapahtumia kaikille kuntalaisille.

Paimiossa käynnistyi vuonna 2021 PaHaMa (harrastamisen Suomen malli) -hanke, jonka tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä. Harrastamisen Suomen mallia Paimiossa koordinoi Paimion liikuntapalvelut. Hanke on tavoittanut vuoden 2023 aikana 638 lasta ja nuorta, mikä on yli 100 osallistujaa kuin aikaisempana vuonna.

Paimiossa on erinomaiset mahdollisuudet harrastaa monipuolista liikuntaa. Viime vuosien aikana liikuntapaikkoihin on panostettu, kuten Jokipuiston aluetta terveyttä ja hyvinvointia edistävänä viherenä keitaana ja sinne on valmistunut skeittipuisto sekä graffitiseinä. Hiekkahelmen aluetta kehitetään ulkoilu- ja retkeilyreittejä eritasoisille liikkujille. Viimeisimpänä Hiekkahelmen houkuttelevuutta kehittämään on valmistunut laajat maastopyöräilyverkostot sekä esteetön uimaranta, joka palvelee myös liikuntarajoitteisia kuntalaisia. Uimahalli Solinan peruskorjausremontti valmistuu vuoden 2024 alussa. Sen jälkeen allastilat ja kuntosali palvelevat entistä paremmin kuntalaisten ja lähialueen asukkaiden ohjattua ja omatoimista liikkumista. Liikuntapaikkasuunnittelun sekä rakentamisen osalta liikuntapalvelut tekevät aktiivista yhteistyötä teknisen toimialan kanssa, erityisesti lähivuosille suunnitellun sisäliikuntahallin uudisrakennuksen osalta.

Paimion liikuntapalvelut tekevät myös tiivistä yhteistyötä yli kuntarajojen Rajattomasti liikuntaa kuntakumppanuuskuntien kesken. Paimion kaupunki lähti mukaan Ikäinstituutin Voimaa Vanhusten -ohjelmaan vuosille 2023-2026, jonka tavoitteena on erityisesti edistää liian vähän liikkuvien ikääntyneiden liikuntaa, voima- ja tasapainoharjoittelua sekä liikuntaneuvontaa ja kouluttaa uusia vertaisohjaajia liikuttamaan ikääntyneitä. Muita hyviä terveyttä ja hyvinvointia edistäviä

toimintamalleja ovat olleet mm. Mihi-liikuntatuotteen juurruttaminen edistämään nuorten liikku-
maan aktivoitua sekä yhteiset soveltavan liikunnan toiminnot, kuten seudulliset liikuntatapahtumat
mm. kehitysvammaisille. Keskeisimpiä liikuntapalveluita tuottaa Paimion uimahalli Solina sekä sen
Kuntosali Kolina. Uimahallin remontin aikana väliaikainen kuntosali Kolina palveli kuntalaisia ja
järjestettiin myös ulkokuntosaleilla opastuksia sekä uimahallikyydityksiä kuntalaisille säännöllisesti
kerran viikossa.

Liikuntapalvelut seuraavat kaupunkilaisten liikunta-aktiivisuutta mm. kävijämäärien sekä säännöllis-
esti tehtyjen kyselyiden, kuten TEAvisarin ja soveltavan liikunnan kyselyiden avulla.

Paimion liikuntapalveluiden keskeisempiä palveluilta ovat:

- liikuntasalivuorojen varaaminen yhdistyksille sekä kaupunkilaisille
- seurayhteistyö ja kuntarajat ylittävä yhteistyö
- liikuntapaikkojen suunnittelu ja ylläpito yhteistyössä teknisten toimialan kanssa
- hyvinvointilautakunnan myöntämät liikunnan rahalliset tuet urheiluseuroille sekä yhdis-
tyksille
- omatoimisen liikkumisen tukeminen ja kuntalaisten liikkumaan aktivointi (mm. harraste-
välinekirjasto, seniori-, BMI-, Houkutin- ja Saattajakortit sekä esiopetuksen ja 1.-luokka-
laisten uimakortit)
- liikuntatapahtumat yhteistyössä eri yhdistysten ja eri tahojen kanssa
- ohjattu liikuntatoiminta vähän liikkuville, erityistä tukea tarvitseville ja ikääntyneille
- liikuntapalvelut ovat mukana monessa hyvinvointia ja terveyttä edistävissä yhteistyö-
hankkeissa.

Kuvia Paimion liikuntamahdollisuuksista

Elinkeinotoiminnan kehittäminen

Taloustilanteen ja kuluttajien ostovoiman heikentyminen ovat tuottaneet huolta ja toimeentulon vaikeutumista erityisesti monille pienyrittäjille.

Elinkeinotoimi on tarjonnut konsultointia ja neuvontapalvelua. Elinkeinotoimi pyrkii olemaan tavoitettavissa 24/7 ja reagoimaan haasteisiin mahdollisimman nopeasti. Erityisesti yhteistyö yrittäjähdistyksen kanssa on tiivistynyt entisestään ja keskinäinen yhteydenpito on viikoittaista. Elinkeinotoimi on ollut aktiivisesti yhteydessä Paimion suurempiin työnantajayrityksiin ja pitänyt tiiviisti yhteyttä myös paikallisiin yrittäjiin ja yrittäjähdistykseen. On pyritty löytämään uusia tapoja entisestään yhdistää yrittäjäkenttää ja lisätä yritysten ja yrittäjien keskinäistä yhteydenpitoa ja yhteistyötä. Tässä työssä on iso merkitys erilaisilla tapahtumilla ja organisoiduilla kokoontumisilla, kuten yrityskahvituksilla, illanistujaisilla, koulutustapahtumilla ja markkina- ja toritoiminnalla. Kaupunkilaisille näkyvät markkina- ja toritapahtumat luovat yhteisöllisyyttä ja uskoa tulevaan. Paimion keskusta onkin tutkimusten mukaan omassa kokoluokassaan hyvin elinvoimainen. Elinkeinotoimi on pyrkinyt lisäämään yhteistyötä kaupungin markkinointiryhmän, elinkeinotoimikunnan, kehitysyrityksen hallituksen ja yrittäjähdistyksen kesken. Tavoitteena on löytää yhteisiä tavoitteita ja kehittää eri toimielinten keskinäistä työtä ja sitä kautta lisätä tiedonkulkua ja tehostaa toimintaa kokonaisuutena.

Haasteista huolimatta vuosi 2023 oli taloudellisesti hyvä vuosi suurimmalle osalle Paimiossa toimivista suuremmista työnantajayrityksistä. Työvoimapula on orastava ja yleinen ongelma ja sen osalta yhteydenpito paikallisiin työnantajayrityksiin on säännöllistä. Toistaiseksi paimiolaiset yritykset ovat selvinneet tilanteesta melko hyvin. Yhteistyötä esimerkiksi ukrainalaisten työllistämiseksi on tehty TE-toimiston ja Salon Seudun Koulutuskuntayhtymän kanssa.

Alhainen työttömyysprosentti ja korkea työllisyysaste ovat tärkeitä hyvinvoinnin mittareita. Paimio on perinteisesti kuulunut omassa maakunnassaan alhaisimpien työttömyysprosenttien kuntiin. Paimion työttömyysaste oli vuoden 2023 lopussa 6,1% (2022 5,2%). Paimion tavoitteena on pitää työttömyysprosentti pysyvästi alle 6 prosentissa.

Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatuksessa jokaiselle lapselle laaditaan oma varhaiskasvatussuunnitelma ja esiopetuksessa esiopetuksuunnitelma. Suunnitelman lähtökohtana on lapsen hyvinvointi. Suunnitelmaan kirjattavat tavoitteet asetetaan pedagogiselle toiminnalle, ei lapselle. Kirjaukset kuvaavat sitä, miten pedagogisella toiminnalla tuetaan lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä huoltajien ja lapsen kanssa. Paimion varhaiskasvatussuunnitelmassa yhtenä painopistealueena on aikuisen toiminta pedagogisessa viitekehyksessä. Kasvattajan oman toiminnan arviointi on hyvin tärkeää, kun luodaan kuuntelevaa ja ymmärtävää vuorovaikutusta sekä lapset osallistavaa oppimisympäristöä.

Varhaiskasvatuksessa on käytössä kiusaamisen ehkäisyn toimintamalli, johon liittyy myös Mini-Verso -päiväkotisovittelumalli. Lisäksi varhaiskasvatus on mukana Paimion ja Sauvon esi- ja perusopetuksen sekä Paimion lukion tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa. Varhaiskasvatuksen oma sekä päiväkotikohtaiset tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat ovat edelleen kehitteillä.

Lapsen kehityksen ja oppimisen tukeen liittyvä verkostoyhteistyö eri asiantuntijatahojen kanssa on varhaiskasvatuksessa laajaa. Perheiden tueksi lasten terapiakäyntejä on mahdollistettu päiväkoteihin lapsen varhaiskasvatusajan puitteissa. Varhaiskasvatuspalveluilla on yhteinen toimintamalli lastensuojelun kanssa. Tätä toimintamallia on pyritty pitämään ajan tasalla ja kehittämään. Syksystä 2020 alkaen esiopetuksen oppilashuollollisessa työssä ovat olleet koulupsykologien lisäksi mukana myös koulukuraattorit. Erityisesti esiopetuksen yhteisöllistä oppilashuoltotyötä on kehitetty. Yhteistyö on ollut antoisaa ja jatkuu edelleen sisältöjä ja toimintatapoja kehittäen. Valmistelut kunnallisen yhteistyön ja toimintamallien kehittelyn suhteen lisääntyivät Varha-yhteistyön aloituksen myötä.

Elokuusta 2021 alkaen Paimio on osallistunut valtakunnalliseen kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluun, jossa osa lapsista osallistuu maksuttomaan esiopetukseen jo sen vuoden syksystä alkaen, jolloin lapsi täyttää viisi vuotta. Kaksivuotisen esiopetuskokeilun piiriin kuuluu kaksi päiväkotia (Hanhijoki ja Tapiola). Kokeilu koskee vuosina 2016 ja 2017 syntyneitä lapsia. Ensimmäisenä kokeiluvuonna varsinaiseen koeryhmään kuului yhteensä 48 paimiolaista vuonna 2016 syntynyttä lasta. Kokeilu kestää kesään 2024 saakka.

Paimion kaupungin koko varhaiskasvatus oli mukana Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmassa vuonna 2021 ja Innostu lukemaan Paimiossa! -hanke jatkui vuoden 2022 kesään saakka. Molemmat hankkeet toivat arkeen uusia toimintamalleja, ne vakiinnutettiin osaksi toimintaa vuoden 2022 aikana. Syksyllä 2022 alkoi Paimion varhaiskasvatuksessa Velho-hanke, jonka tavoitteena oli luoda osallisuuden kokemuksia ja mahdollisuuksia jokaiselle lapselle (inklusion lisääminen ja vahvistaminen). Hanke kestää vuoden 2023 loppuun asti.

Paimion kaupunki on ulkoistanut ruoka- ja puhtaanapitopalvelu 1.5.2016. Tällä hetkellä palveluntuottajana toimii ISS Palvelu Oy. Varhaiskasvatuksessa noudatetaan Terveyttä- ja iloa ruoasta varhaiskasvatuksen ruokailusuosituksia. Suositukset pohjautuvat Terveyttä ruoasta Suomalaisiin ravitsemussuosituksiin (VRN2014). Ruokapalvelun palvelukuvauksessa kaupunki on määritellyt palveluntuottajalle vähimmäisvaatimukset raaka-aineille sekä ruokalistan sisällölle. Palveluntuottajan kanssa on perustettu asiakastoimikunta, jossa on mukana päiväkodin henkilökuntaa ja palveluntuottajan edustaja sekä kaupungin edustaja. Asiakastoimikunnan jäsenet osallistuvat varhaiskasvatuksen ruokailun suunnitteluun ja kehittämiseen.

Peruskoulut

Kouluterveyskysely tuottaa monipuolista ja luotettavaa, maakunnallista ja paikallista seurantatietoa eri ikäisten lasten ja nuorten hyvinvoinnista, terveydestä, koulunkäynnistä ja opiskelusta, osallisuudesta sekä avun saamisesta ja palvelujen tarpeisiin vastaavuudesta. Kouluterveyskyselyn tiedot kerättiin keväällä 2023 ja tulokset saatiin loppuvuodesta 2023.

Kyselyyn osallistuvat seuraavat ryhmät:

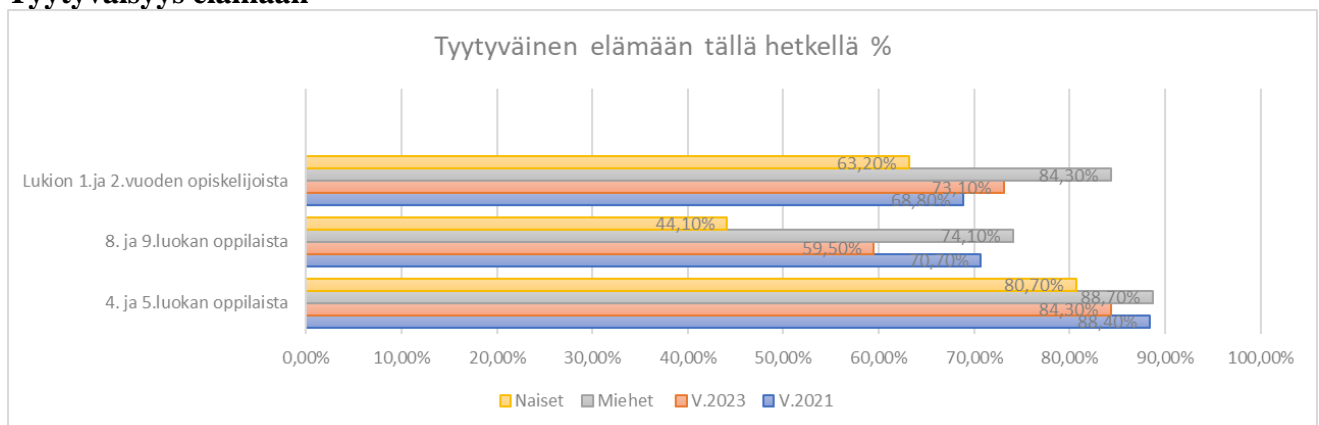
perusopetuksen 4. ja 5. vuosiluokan oppilaat

perusopetuksen 8. ja 9. vuosiluokan oppilaat

lukiokoulutuksen 1. ja 2. vuoden opiskelijat

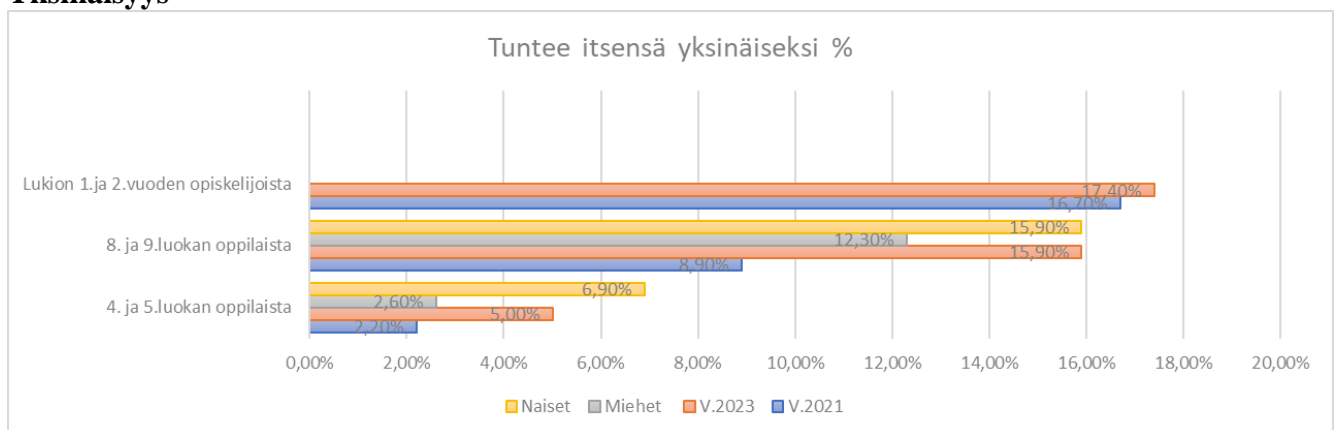
ammattillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat

Tyytyväisyys elämään

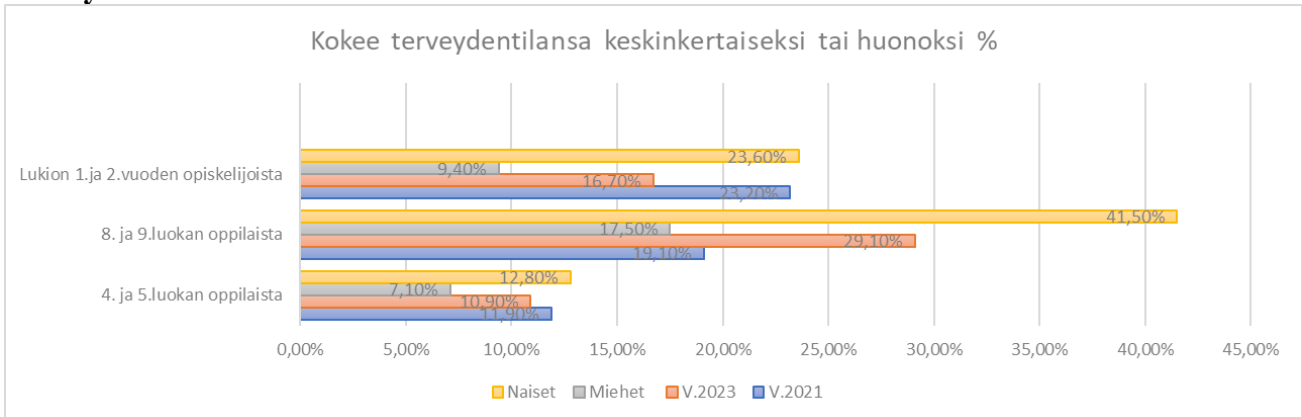
- Tyytyväisimpiä elämäänsä ovat 4. ja 5. luokkaiset.
- Paimiossa tyytyväisyys elämään on laskenut erityisesti 8. ja 9. luokkalaisten osalta.
- Tyttöjen ja poikien välinen ero tyytyväisyydessä elämään on suurinta 8. ja 9. luokkalaisten osalta. Kyseisen ikäluokan tytöistä vain 44,1% on tyytyväisiä elämäänsä.

Yksinäisyys

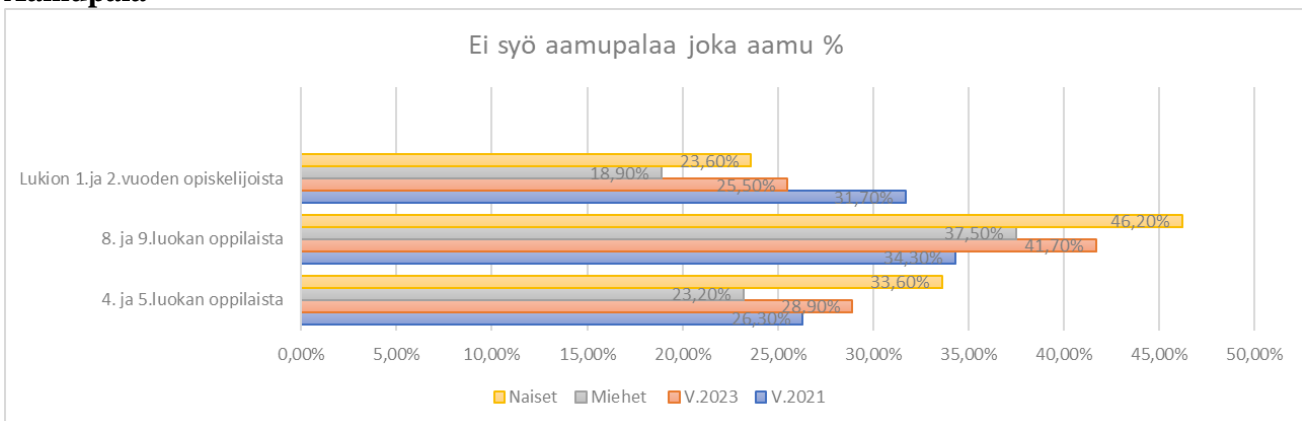
- Yksinäisyyden kokemukset ovat lisääntyneet vuodesta 2021.
- 4. ja 5. luokan tyttöjen yksinäisyyden kokemukset ovat lisääntyneet vuodesta 2021 (2,7% -> 6,9%)
- Paimiossa yläkoululaisten tyttöjen yksinäisyyden kokemukset ovat lisääntyneet vuodesta 2021 (10,7% -> 19,8%).

Terveys

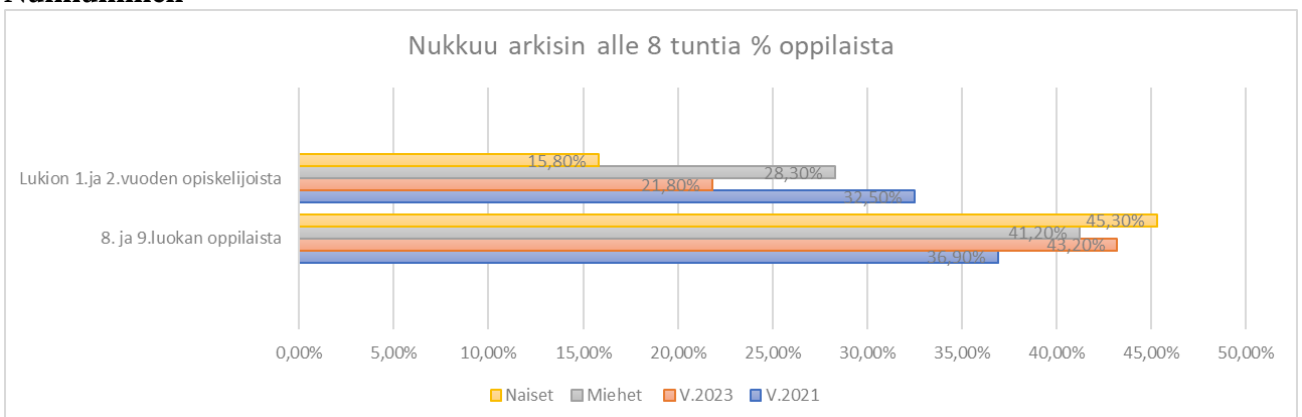
- 4. ja 5. luokan oppilaiden terveydentila on kohentunut vuodesta 2021 (11,9% -> 10,2%)
- Yläkoululaisten koettu terveydentila on heikentynyt vuodesta 2021.
- Erityisesti yläkoulukäisten tyttöjen koettu terveydentila on heikentynyt merkittävästi vuodesta 2021 (27,1% -> 41,5%)
- Lukiolaisten koettu terveydentila on parantunut vuodesta 2021.

Aamupala

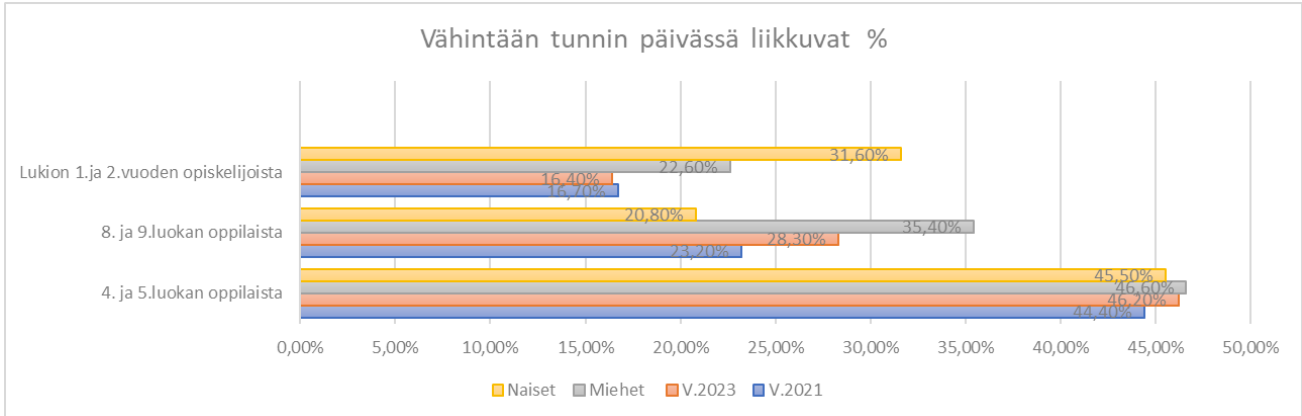
- Peruskoululaisten osalta aamupalan syömättömyys on lisääntynyt.
- Erityisesti tyttöjen aamupalan syömättömyys on lisääntynyt sekä 4. ja 5. luokan että 8. ja 9. luokan keskuudessa.
- Lukiolaisille aamupala maistuu vuotta 2021 paremmin.

Nukkuminen

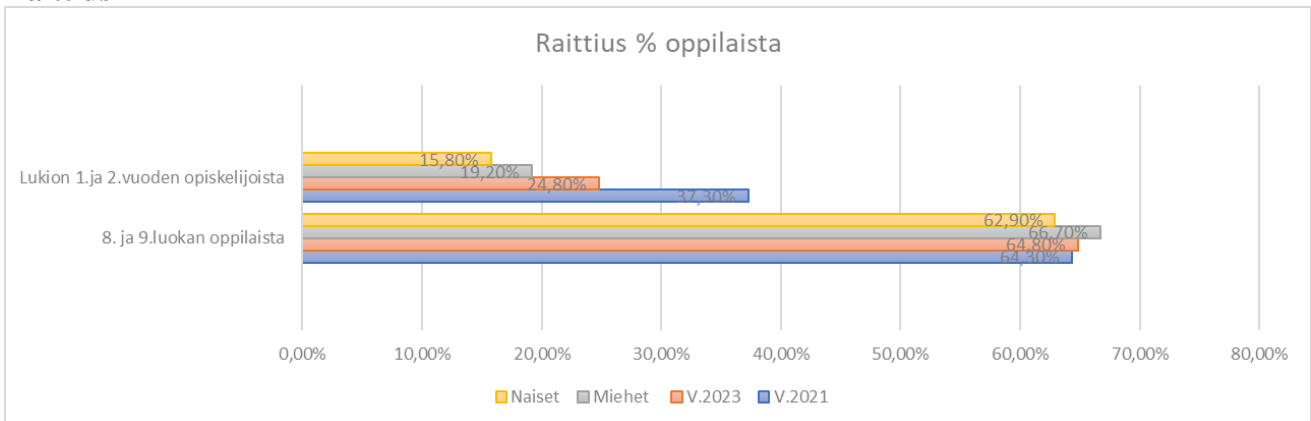
- Yläkoululaiset nukkuvat aiempaa vähemmän. Erityisesti tyttöjen nukkuminen on vähentynyt.
- Lukiolaisten tilanne on parantunut vuodesta 2021

Liikunta

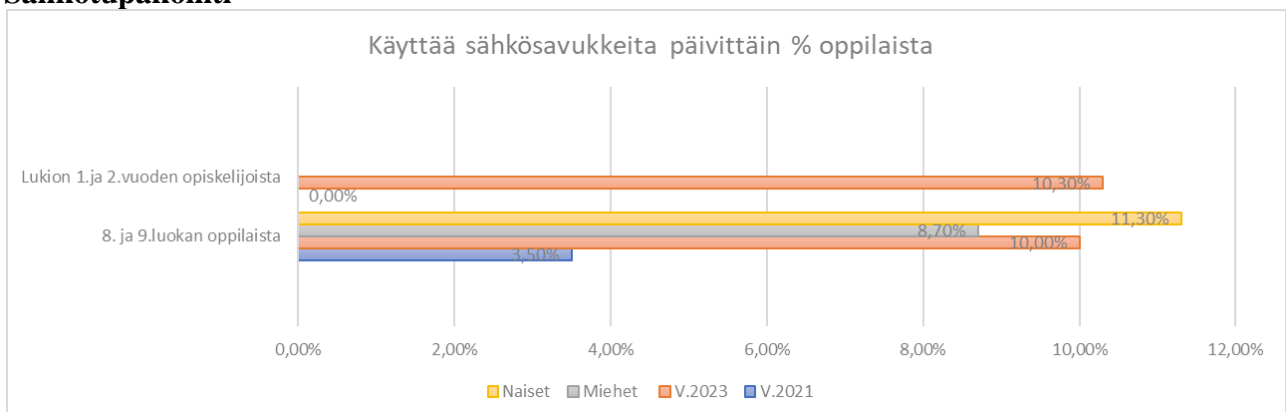
- Paimion ylä- ja alakoululaisten liikkuminen on lisääntynyt. Erityisesti 4. ja 5. luokan tytöt liikkuvat aktiivisemmin.
- Vähintään tunnin päivässä olevien lukiolaisten määrä on hieman vähentynyt vuodesta 2021 (16,7 % - 16,4%).

Raittius

- 8. ja 9. luokan oppilaiden raittius on pysynyt samalla tasolla kuin vuonna 2021.

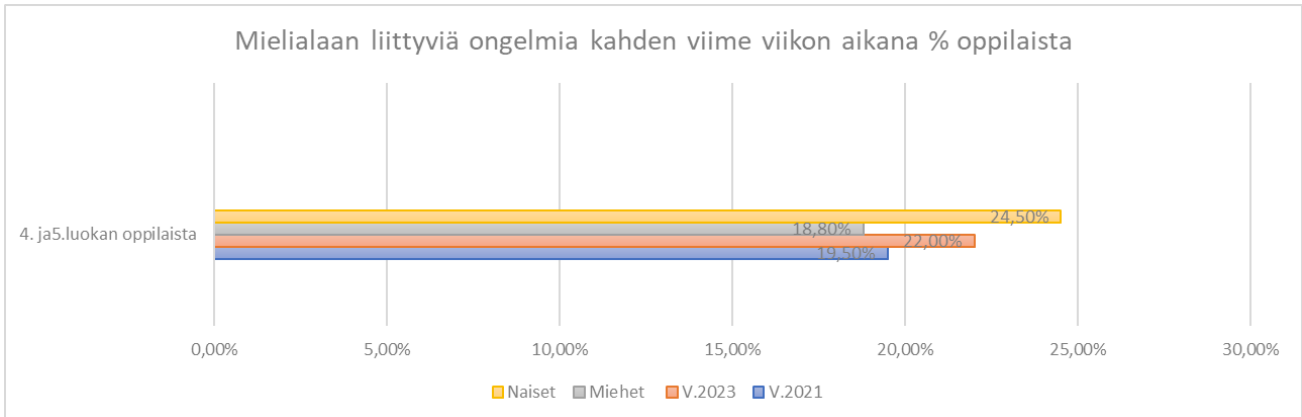
Sähkötuapakointi

- Sähkötuapakointi on lisääntynyt merkittävästi vuodesta 2021.

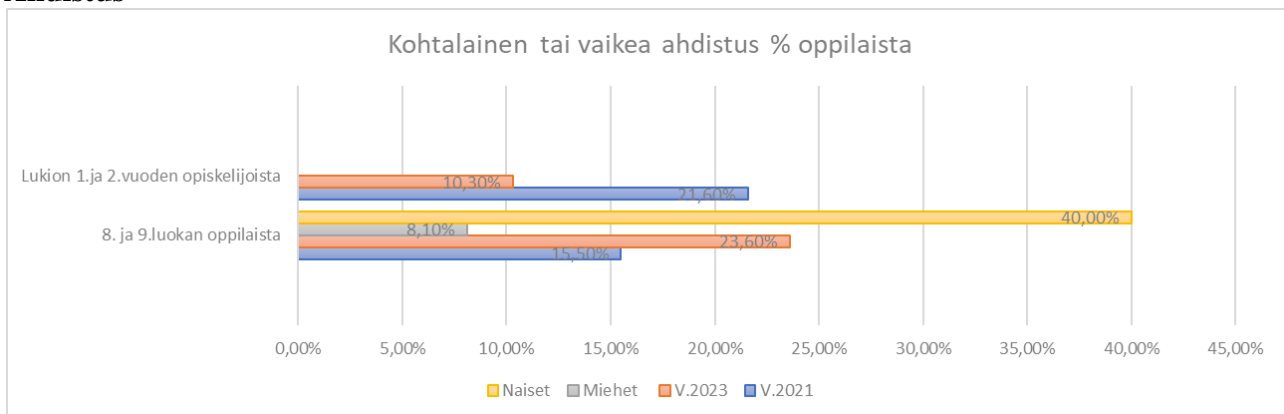
- Yläkouluikäisten tyttöjen sähkötupakointi on yleisempää kuin poikien.

Mieliala

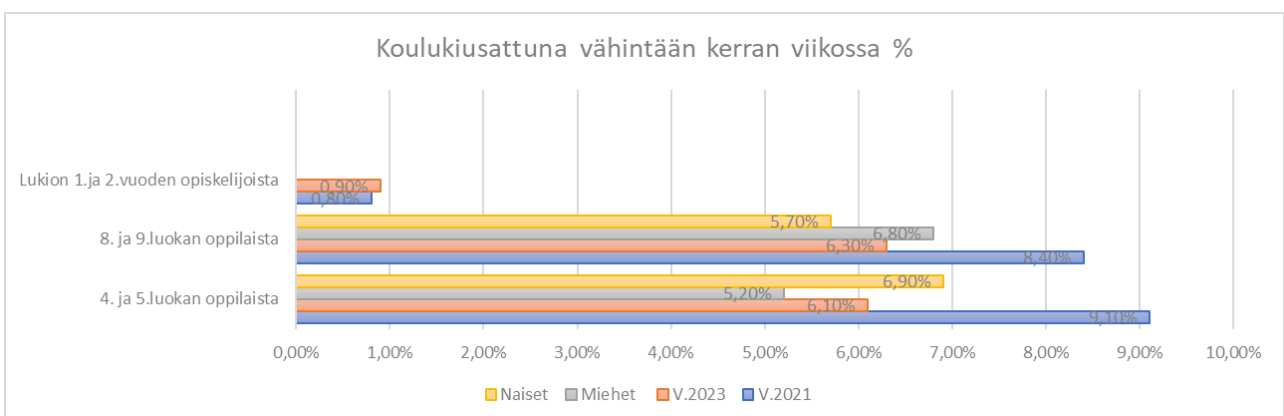
- Alakoululaisten mielialassa on nähtävillä selvä muutos huonompaan.
- 22 % 4. ja 5. luokkalaisista vastaajista kertoo mielialaongelmista. Vuonna 2021 luku oli 19,5 % ja vuonna 2019 vastaavasti 10,4 %.

Ahdistus

- Ahdistuneisuus on 8. ja 9. luokan oppilaissa lisääntynyt.
- Tyttöjen luvut ovat selvästi poikia korkeammat. Erityisesti yläkouluikäisten tyttöjen ahdistuneisuus on korkea.
- Lukiolaisten ahdistusoireet ovat vähentyneet.

Kiusaaminen

- Kiusaamista kokeneiden määrä on vähentynyt vuodesta 2021.

Paimiossa on neljä peruskoulua. Peruskoululaisia on syksyllä 2023 ollut laskentapäivänä yhteensä 1394, joista pienimmässä koulussa 142 oppilasta. Riittävän suuret koulut mahdollistavat sekä pedagogisen että oppilashuollollisen tuen tarkoituksenmukaisen järjestämisen niin, että palvelut ovat oppilaiden saatavilla. Sote-uudistuksen jälkeen pulaa on erityisesti koulupsykologeista.

Kompakti kouluverkko ja kaupungin oppilasmäärän kasvu ovat kuitenkin johtaneet siihen, että kaikissa kouluissa alkaa olla tilanahtautta ja ryhmäkoot ovat myös keskimäärin kohtalaisen suuria kaikissa ikäluokissa. Ukrainan sodan myötä koulujen oppilasmäärä kasvoi. Kesällä 2024 käynnistyy Kriivarin koulun laajennus- ja peruskorjaushanke, jota suunniteltiin v.2023 aikana. Kriivarin koulun valmistuminen tuo helpotusta tilanahtauteen.

Paimiossa on kuntien välisessä vertailussa todettu olevan keskimääräistä enemmän erityisen tuen oppilaita. Oppimisen tuen järjestämistä on kehitetty pitkäjänteisesti: syksystä 2021 alkaen kaupunkiin perustettiin koordinoivan erityisopettajan virka. Marraskuussa koulutuslautakunta 2022 hyväksyi Oppimisen tuen kehittämissuunnitelman vuosille 2022-2026. Se on laadittu kesäkuussa 2022 hyväksytyn kaupunkistrategian pohjalta. Kehittämissuunnitelman vuosille 2022-2026 lähtökohtana on lähikouluperiaatteen ja inklusion vahvistaminen ja osa-aikaisen erityisopetuksen vahvistaminen niin, että lasten lakisääteinen oikeus saada tukea heti tuen tarpeen ilmetessä myös toteutuisi. Suunnitelma on lisännyt laaja-alaisen erityisopettajien määrää yhdeksällä v. 2023 ja 2024. Opettajamäärän kasvuun on varauduttava myös tulevien vuosien talousarvioissa, vaikka kuntataloudessa onkin kiristymisen uhka.

Koulussa kaikki aikuiset osallistuvat yhteisölliseen oppilashuoltotyöhön, jonka tavoitteena on oppilaiden oppiminen, hyvinvointi, osallisuus ja vuorovaikutus, vastuullisuus sekä esteetön, turvallinen ja terveellinen oppimisympäristö. Koko kouluyhteisön oppilashuoltotyötä koordinoi yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä. Ryhmän tehtävänä on suunnitella, kehittää, toteuttaa ja arvioida oppilashuoltotyön toteutumista. Oppilashuoltoryhmään kuuluvat rehtorit, laaja-alaiset erityisopettajat sekä hyvinvointialueen koulukuraattori ja -psykologi, terveydenhoitajat, sekä Vistan koulussa lisäksi psykiatrien sairaanhoitaja ja oppilaanohjaajat. Yhteisölliseen oppilashuoltotyöhön osallistuvat myös oppilaiden sekä huoltajien edustajat. Johtavan koulukuraattorin johdolla oppilashuollon kehittämistyötä ja toimintatapojen mallinnusta vietii eteenpäin. VARHA:n toiminnan käynnistyminen, henkilöstövaihdokset sekä erityisesti koulupsykologien osalta työntekijäpula ovat heikentäneet tilannetta. Tavoitteena yhtenäisten toimintatapojen ja yhtenäisen toimintakulttuurin on Paimion kouluissa haastava, johtuen yhtenäiskoulun suuresta koosta (yli 800 oppilasta). Opiskeluhuollon mm. johtamiseen ja kehittämiseen voimavaroja on ollut liian vähän vuoden 2023 aikana sekä kaupungin että VARHA:n organisaatiossa.

Yhteisöllisen oppilashuollon vahvistamiseen ja kehittämiseen saatiin OKM:ltä erityisavustusta, jolla voitiin palkata hyvinvointikoutsu lukuvuodeksi 2023-24 Vistan kouluun. Keväästä 2023 Nuorisopalvelut saivat AVI:lta vuonna 2022 valtionavustuksen, jolla voitiin palkata koulunuorisotyöntekijä Vistan yhtenäiskouluun kevästä 2023 alkaen vuoden 2024 loppuun asti. Vuoden 2022 aikana haetut ja saadut valtionavustukset mahdollistavat kahden kokopäiväisen aikuisen palkkaamisen nuorten sekä kouluyhteisön henkilöstön tukemiseksi, jotta oppilaiden hyvinvointiin voitiin löytää ja kehittää uudenlaisia toimintamalleja ja -kulttuuria kouluyhteisössä, jotka tukevat kouluyhteisöön kiinnittymistä sekä koulutyöhön sitoutumista. Koulunuorisotyöntekijän palkkaamiseen on haettu jatkorahoitusta.

Paimion perusopetusta kehitetään yhteistyössä koulujen, kotien ja oppilaiden kanssa. Kehitystyön tueksi on kerätty lukuvuodesta 2020-2021 alkaen säännöllisesti oppilaiden ja huoltajien ajatuksia koulutyöstä ja oppilaiden hyvinvoinnista. Kyselyjä toteutetaan joka vuosi hieman eri teemoista, ja

niistä saatua tietoa käytetään Paimion perusopetuksen käytännön toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä. Lisäksi osallistutaan joka toinen vuosi järjestettävään Kouluterveyskyselyyn.

Kaupungissa tehdään myös opetuksen laatutyötä, jonka tavoitteena on tuottaa kaikille kouluille yhtenäiset, hyvän opetuksen laatuksiteerit, joiden toteutumista seurataan säännöllisesti. Tätä työtä tekee kaksi erikseen nimettyä perusopetuksen laatukoordinaattoria. Kyselyin kerätty tietoa käytetään tämän laatutyön tukena. Osana laatutyötä perusopetuksen oppilaat ovat vastanneet lukuvuoden 2023-2024 aikana Koulun Hyvinvointiprofiili -verkkopalvelun kyselyyn itsensä toteuttamisen mahdollisuuksista. Hyvinvointiprofiilin kyselyissä saadaan vertailutietoa myös muiden koulujen vastaviin tuloksiin koko maan tasolla.

Kyselyssä vertaillaan kyselykohtaisesti Paimion vastauksia koko maan vastauksiin. Viimeisimmän kyselyn vastauksissa (alakoululaiset 864 (vastausprosentti n. 93%) sekä yläkoululaiset 222 (vastausprosentti n. 48%)) Paimion kaupungin oppilaiden tulokset olivat vertailtuna maan tuloksiin alakoulujen osalta maan tulosten kanssa hyvin yhteneväiset, joskin yläkoulun osalta tulos oli muutamassa kohtaa hieman maan keskiarvoa alempana. Alakouluikäisten vastauksissa paimiolaisten lasten vastausten tulos oli verrokkitasoon verrattuna parempi kysymyksessä Saan oppimiseeni apua koulun aikuisilta. Vertailutasoa heikompia tuloksia tuli sekä ala- että yläkoululaisten osalta kysymyksistä, jotka liittyivät oppilaiden osallisuuteen koulun toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä sekä itse-tuntemukseen omista vahvuuksista ja heikkouksista sekä. Valinnaisaineisiin oltiin yläkoulussa maan keskiarvoa selvästi tyytyväisempiä, mutta mahdollisuuksiin edetä koulutöissä itselleen sopivassa tahdissa sekä opetushenkilöstön antaman kiitoksen ja kannustuksen osalta tulokset jäivät vertailutasoa huonommiksi.

Kouluissa noudatetaan Syödään ja opitaan yhdessä kouluruokailusuosituksia sekä Hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä ruokailusta ruokailusuositusta ammatillisiin ja lukioihin. Suositukset pohjautuvat Terveyttä ruoasta Suomalaisiin ravitsemussuosituksiin (VRN2014). Ruokapalvelun palvelukuvauksessa kaupunki on määritellyt palveluntuottajalle vähimmäisvaatimukset raaka-aineille sekä ruokailan sisällölle. Palveluntuottajan kanssa on perustettu asiakastoimikunta, jossa on mukana oppilaita, opettajia ja palveluntuottajan edustaja. Asiakastoimikunnan jäsenet osallistuvat kouluruokailun suunnitteluun ja kehittämiseen. Ruokapalveluiden toteuttamisesta ja palveluiden kehittämisestä vastuu on kaupungin teknisellä toimialalla, joka toimii ruokapalveluiden tilaajana.

Lukio

Paimiossa on yksi lukio, jonka opiskelijamäärä on vuosittain noin 220-230 opiskelijaa. Lukion kiinteistö on ajantasainen sekä terveellinen. Opiskelijoille pidetyissä kyselyissä suurin osa vastanneista pitää lukiokiinteistöä täysin tai melko viihtyisänä. Vastausten perusteella opiskelijat myös kokevat, että koulussa annettava opetus on laadukasta sekä heitä kohdellaan lukiossa kannustavasti ja välittävästi, ja että oppimisen tukea on ollut tarvittaessa tarjolla riittävästi.

Oppimisen ja hyvinvoinnin tueksi on haettu aktiivisesti lisäresursseja erilaisista valtionavustuksista, joiden tuella on järjestetty enemmän opetusta ja osin pienemmissä opetusryhmissä. Samoin lukion laatutyö on käynnissä. Jatkuva aktiivinen rahoitushaku sekä niistä raportointi on kylläkin hallintoa hyvin työllistävää. Lukion ylioppilaskirjoitusten tulokset ovat käytännössä aina valtakunnan keskitasoa parempaa.

Opiskelijahuollon, kouluruokailujen, huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön tai esimerkiksi kouluterveyskyselyjen osalta lukion toiminta noudattaa samaa mallia perusopetuksen kanssa. Lukiossa toimii myös aktiivinen vanhempainyhdistys.

Lapsiperheet

Lapsiperheiden palvelut siirtyivät 1.1.2023 Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle. Perhekeskuspalvelut kokoavat yhteen lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja terveystyöpalvelut. Lapsiperheiden palveluiden tavoitteena on tukea lapsiperheitä, vanhemmuutta ja edistää lasten yksilöllistä kasvua ja myönteistä kehitystä. Lapsiperheiden palveluissa järjestetään sosiaalihuoltolain mukaisia sosiaali- ja terveystyöpalveluja lapsiperheille, kuten lapsiperheiden kotipalvelua, perhetyötä, tukisuhteitoimintaa, kasvatusta- ja perheneuvolan palveluja sekä muita lapsia ja perheitä tukevia sosiaalihuoltolain palveluja. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0-17 -vuotiaiden lasten määrä on vähentynyt 1,5 prosentista 1,3 prosenttiin. Määrä on matalampi kuin Varsinais-Suomessa ja koko maan tasolla tarkasteltuna. Vastaavasti lastensuojeluilmoitusten määrä on noussut vuodesta 2022. Vuoden 2023 aikana tehtiin yhteensä 535 lastensuojeluilmoitusta.

Paimion kaupungin, Paimion seurakunnan sekä järjestöjen rooli lapsiperheiden tukemisessa ja ennaltaehkäisevässä työssä on merkittävä. Paimiossa on monipuoliset harrastusmahdollisuudet lapsiperheille. Suomen harrastamisen malli -tarjoaa aktiivista toimintaa koululaisten iltapäiviin sekä yhdenvertaisen mahdollisuuden harrastaa ja kokeilla erilaisia harrastusmahdollisuuksia. Paimion kaupunki tarjoaa aktiivista lomatoimintaa lapsille leireistä retkiin sekä koko perheen luontoretkeä ja tapahtumia.

Nuoret ja nuoret aikuiset

Paimion kaupungin nuorisopalvelut tarjoaa alle 29-vuotiaille lapsille ja nuorille monipuolista, yhteisöllistä ja mielekästä yhdessäoloa erilaisten toimintojen, tekemisen ja kokemisen kautta. Kaupungin tarjoamaa nuorisotoimintaa järjestää kaksi nuoriso-ohjaajaa sekä etsivä nuorisotyöntekijä ja 1,5 pajaohjaajaa sekä mopotalliohjaaja ja koulunuorisotyöntekijä. Nuorisopalveluiden painopistealueina on nuorten kokonaisvaltainen hyvinvointi sekä nuorten sosiaalinen vahvistaminen, jossa monialaisen yhteistyön merkitys korostuu. Perusnuorisotyö sisältää mm. Nuorisotalo Tillintuvan avointa nuorisotoimintaa yläkouluikäisille, mopotallitoimintaa, iltapäivänuokkaria 3-6-luokkalaisille, leirejä Karunan Kalliorannassa, retkitoimintaa, teemallisia nuorisotapahtumia, nuorisovaltuustotoimintaa sekä työskentelyä sosiaalisessa mediassa. Toimintavuotena myös Nuorisotalo Tillintuvan AV-tekniikka nykyaikaistettiin investointirahalla.

Tavoitteena vuonna 2023 oli kouluyhteistyön lisääminen entisestään; Koulunuorisotyöhön saatiin päätös hankeavustuksesta loppuvuonna 2022 ja koulunuorisotyöntekijä aloitti työnsä maaliskuussa 2023. Hankkeen ja Vistan yhtenäiskoulun kanssa yhteistyössä järjestettiin mm. 8-luokkalaisille hyvinvointipäivä sekä aloitettiin eri vuosiluokille välkkäkahvilat.

Syksyllä puhututti nuorten aiheuttamat levottomuudet sekä häiriökäyttäytyminen ja sen johdosta yhteistyö eri viranomaisten kanssa lisääntyi ja järjestettiin mm. kaikille avoin keskustelu- ja paneeli-ilta. Myös retkiä lapsiperheille ja nuorille järjestettiin normaalia vuotta enemmän, jotta tarjotaisiin nuorille mielekästä tekemistä ja myös katupäivystys Parkki jalkautui useammin.

Etsivä nuorisotyö ja nuorten pajatoiminta (NuortenTupa) ovat erityisnuorisotyötä, joiden tarkoituksena on tavoittaa palveluiden ulkopuolelle jääneet 15-28-vuotiaat paimiolaiset ja sauvolaiset nuoret. Etsivän nuorisotyön toimintamalli koostuu yksilö- ja ryhmäohjauksesta, jalkautuvasta työstä, some-työstä ja yhteistyöstä eri viranomaisten kanssa. NuortenTuvan pajajakson kesto on keskimäärin kuusi kuukautta ja se koostuu kädentaidoista, liikunnasta, kulttuurista ja työhakuun liittyvistä asioista. Erityisnuorisotyössä tärkeintä on nuoren ja hänen kasvunsa tukeminen. Etsivä nuorisotyöntekijä on vuosittain yhteydessä noin 30-40 paimiolaiseen tai sauvolaiseen nuoreen. Pajatoiminnassa on vuosittain noin 12-20 nuorta. Nuoret ovat pajalla pääsääntöisesti työkokeilu- tai

koulutus sopimuksella, koska kuntouttava työtoiminta siirtyi hyvinvointialueelle. Pajatoiminnassa työparina toimi 50% työntekijä, ja se mahdollisti mm. kouluyhteistyön lisäämisen sekä jalkautumisen kuntalaisten pariin. Myös ukrainalaiset nuoret alkoivat käydä säännöllisesti NuortenTuvan toiminnoissa.

Nuorisopalvelut tekevät tiivistä yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa sekä on mukana erilaisissa tapahtumissa, mm. Harrastusmessut yhdessä Järjestöparlamentin ja Lions Clubin kanssa. Seurakunnan ja MLL:n kanssa järjestetään säännöllistä katupäivystys Parkki-toimintaa. Hyvinvointilautakunta tukee myös paimiolaisia nuorisojärjestöjä perus- ja kohdennettujen tukien muodossa.

Paimion ja Sauvon Ehkäisevän päihdetyön työryhmä on suunnitellut ja ideoinut vuonna 2023 erilaisia koko kunnan väestölle suunnattuja tapahtumia mm. Vanhemmuuden ja Ehkäisevän päihdetyön viikolla. Kuntalaisille on järjestetty teemaluentoja, maksuttomia koko perheen tapahtumia, avoimien ovien päiviä ja yläkoululaisille suunnattua ohjelmaa. Lisäksi kuntalaisia on tiedotettu erilaisista meneillään olevista päihde- ja terveyskampanjoista. Sen lisäksi EPT-työryhmän toimesta laadittiin kysely kuntalaisille päihdepalveluiden saatavuudesta. Paimion kaupunki oli myös mukana PAKKA-toimintamallissa, jossa ostokokeet tehtiin yhteistyössä Kaarinan nuorisopalveluiden kanssa.

Työikäiset

Alhainen työttömyysprosentti ja korkea työllisyysaste ovat tärkeitä hyvinvoinnin mittareita. Paimio on perinteisesti kuulunut omassa maakunnassaan alhaisimpien työttömyysprosenttien kuntiin. Vuoden 2023 aikana Paimion työttömyysaste kasvoi, kuten tapahtui koko Suomessa. Maakunnallisessa kuntien välisessä vertailussa Paimio kuitenkin pärjasi hyvin ja Paimion työttömyysaste oli maakunnan kolmanneksi matalin. Paimion työttömyysaste oli vuoden 2023 lopussa 6,1% (2022 5,2%). Paimion tavoitteena on pitää työttömyysprosentti pysyvästi alle 6 prosentissa.

Paimio osallistuu työllistymisen edistämisen kuntakokeiluun, joka alkoi maaliskuussa 2021. Kokeilua on jatkettu vuoden 2024 loppuun asti, jolloin on tarkoitus siirtää Te-palveluiden järjestämistä kuntien muodostamille järjestämisalueille. Kunnat työvoimapalveluiden tuottajina ovat luontevia toimijoita, jotka tuntevat alueen olosuhteet, palvelujärjestelmän, yrityskentän sekä ison joukon asiakkaita jo entuudestaan.

Kuntakokeiluun osallistumisen näkyviä merkkejä hyvinvoinnin kannalta ovat maakunnan matalin prosentti pitkäaikaistyöttömien osuudessa työvoimasta (0,81 %) ja korkea aktivointiaste. Paimion keskimääräinen aktivointiaste oli vuoden 2023 aikana 64,9%, maakunnan keskiarvon ollessa 40,1%. Korkea aktivointiaste tarkoittaa kuntalaisen näkökulmasta sitä, että palveluja ja ratkaisuja työttömyyden nujertamiseksi on Paimiossa hyvin tarjolla.

Kunnat rahoittavat puolet omien kuntalaistensa työmarkkinatukikuluista sen jälkeen, kun työmarkkinatukipäiviä on kertynyt 300. Kun päivien kertymä ylittää 1000, kunnan maksuosuus on 70 prosenttia. Asiakkaan ollessa työllistymistä edistävän toimenpiteen piirissä, kuntaosuuden maksuvollisuus väistyy. Näiden kulujen minimoimisessa Paimion kaupunki on onnistunut hyvin ja on ollut jo vuosien koko maakunnan pienin maksaja, kun maksut suhteutetaan kuntien asukasluukuun. Matala työttömyysprosentti ja korkea työllisyysaste ovat tärkeitä tekijöitä syrjäytymisen ehkäisyssä sekä kuntalaisten osallisuuden lisäämisessä. Nuorille on tärkeää luoda kannustavia esimerkkejä kouluttautumisen ja työn tekemisen merkityksestä.

Hyvinvointialueen toiminta työikäisten sosiaalipalvelujen karsimisessa muodostaa uhkakuvan alueen asukkaiden hyvinvoinnille. Kuntouttavan työtoiminnan järjestäminen on päättymässä alueella vuoden 2024 aikana eikä Hyvinvointialue ole järjestämässä korvaavaa toimintaa. Tämä muodostaa olennaisen palveluvajeen kaikkein heikoimmassa työmarkkina-asemassa oleville henkilöille ja vaikeuttaa heidän kuntoutumistaan sekä työelämään pääsyään.

Mielenterveyden haasteet ovat nousseet merkittäväksi työkyvyttömyyden aiheuttajaksi ja ne uhkaavat varsinkin nuorten hyvinvointia. Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16-64 -vuotiaista on 2,5 prosenttia, mikä on hieman pienempi kuin koko Varsinais-Suomessa. Paimion kaupunki osallistui syksyllä 2023 mielenterveyden edistämisen, kyvykkyyden, osaamisen ja yhteistoimijuuden vahvistamisen hankepilottiin. Paimion kaupunki yhteistyössä eri toimijoiden kanssa järjesti Hyvinvointitori -tapahtuman, jonka teemana oli erityisesti mielen hyvinvointi ja sen edistäminen. Kuntalaisten osallisuus ja vaikuttamismahdollisuuksia edistettiin ja käynnistettiin valmistelutyöt osallistavaan budjetointiin paimiolaisten hyväksi.

Paimiossa edistetään kuntalaisten terveellisiä elintapoja monin eri tavoin. Paimion -Sauvon terveyskeskuksen terveydenhoitaja antaa yksilöllistä elintapaohjausta ja tekee yhteistyötä Paimion liikuntapalveluiden kanssa. Erilaisia Kelan etuutta saavilla paimiolaisilla on mahdollisuus saada Houkutinkortin eli alennuskortin, jolla pääsee omatoimisesti uimaan ja kuntosalille. Syksyn 2023 aikana Houkutinkortin kysyntä kasvoi merkittävästi.

Ikäihmiset

Paimion ikääntyneiden osuus väestöstä on merkittävässä kasvusuunnassa. Erityisesti hyvin iäkkäiden osuus kasvaa voimakkaasti suurten ikäluokkien vaikutuksesta sekä eliniän pitenemisen johdosta. 75-84 -vuotiaiden määrä on kasvanut 7,8 prosentista 8,3 prosenttiin ja yli 85 vuotta täyttäneiden määrä 2,6 prosentista 2,7 prosenttiin. Tämä tuottaa muutostarpeita ja paineita myös ikääntyneille suunnattuihin palveluihin. Ikääntyneiden kotona asumisen tukeminen ja toimintakyvyn ylläpitäminen ovat kaikkien ikääntyneille suunnattujen palveluiden tavoitteena. Ikääntyneiden tukemisessa tärkein rooli hyvinvointialueen lisäksi kunnan liikunta-, opisto-, kulttuuri- ja kirjastopalveilla, teknisellä toimella sekä järjestöillä.

Yksinasuvien ikääntyneiden osuus on viime vuosina Paimiossa vähentynyt sekä 65-vuotiaissa kuin myös 75-vuotiaissa. Yksin asuminen ei automaattisesti tarkoita sitä, että henkilö olisi yksinäinen, mutta yksin asuminen useammin tai aikaisemmin tarkoittaa palveluiden tarvetta kuin se, että henkilö asuisi toisen kanssa. Yksi tärkeä ennalta ehkäisevä palvelumuoto on ystäväpiiritoiminta. Se perustuu itseohjautuvaan ryhmätoimintaan. Ryhmien käynnistymisessä on mukana ja ryhmien toimintaa tukee kaupungin hyvinvointiohjaaja. Vuonna 2023 säännöllisesti kokoontuvia ystäväpiiriryhmiä oli kymmenen.

Sote-uudistuksen jälkeen kunnan ja hyvinvointialueen yhdyspintapalveluita ja yhteistyötä hiotaan. Virikeohjaaja siirtyi HYTE:n kustannuspaikalle 1.1.2023 nimikkeellä hyvinvointiohjaaja. Yhtenä uutena käytänteenä Varhan palveluohjaaja jalkautuu säännöllisesti Paltanpuiston palvelukeskukseen ja tapaa paimiolaisia ikääntyneitä. Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden osuus on pienentynyt edellisestä vuodesta. Vuonna 2023 hieman alle 3,9 prosenttia 75 vuotta täyttäneistä oli omaishoidon tuen piirissä. Uutena toimintamallina Paimion hyte-palvelut toteuttavat omaishoitajille säännöllistä vertaistukiryhmää hyvinvointiohjaajan johdolla.

Paimion liikuntapalvelut sekä hyte-palvelut ovat erityisesti kiinnittäneet huomiota ikääntyneiden kaatumisiin ja lonkkamurtumiin. Vuonna 2023 käynnistyi Varsinais-Suomen alueella Voimaa Vanhuuteen -ohjelma, jonka tavoitteena on edistää ikääntyneiden voima- ja tasapainoharjoittelua sekä

ikäntyneiden liikuntaneuvontaa. Varaudu liukkauteen -tapahtumien yhteydessä yli 65 -vuotiailla paimiolaisilla oli mahdollisuus saada maksutta kenkiin laitettavat liukuesteet, testata tasapainoa ja saada tietoa kaatumisen ehkäisystä. Liukuesteitä jaettiin vuoden 2023 aikana 150 kappaletta. Vuoden 2022 lonkkamurtumien määrä laski 0,4 prosenttiin, mutta vuonna 2023 lonkkamurtumien määrä nousi 0,8 prosenttiin.

Ikäntyneiden ja kotiateriapalvelun asiakkaiden ruokailussa noudatetaan Vireyttä seniorivuosiin ikäntyneiden ruokasuositusta. Suositukset pohjautuvat Terveyttä ruoasta Suomalaisiin ravitsemussuosituksiin (VRN2014). Ruokapalvelun palvelukuvauksessa kaupunki on määritellyt palveluntuottajalle vähimmäisvaatimukset raaka-aineille sekä ruokalistan sisällölle. Paltanpuiston palvelukeskuksen yhteisöllinen ruokasalipalvelu päättyi alkuvuodesta 2023. Palveluntuottajan kanssa on perustettu asiakastoimikunta, jossa on mukana palvelukeskuksen henkilökuntaa ja palveluntuottajan edustaja sekä kaupungin edustaja. Asiakastoimikunnan jäsenet osallistuvat ikäntyneiden ruokailun suunnitteluun ja kehittämiseen.

Vaikuttajatoimielimet

Paimion nuorisovaltuusto on nuorten vaikuttamiskanava kaikkiin Paimion kaupungin nuoriin koskeviin asioihin. Nuorisovaltuuston jäsenet ovat aktiivisesti mukana kunnan päätöksenteossa. Nuorisovaltuusto tekee yhteistyötä eri toimijoiden kanssa ja ovat mukana lapsille ja nuorille suunnatuissa tapahtumissa ja tempauksissa.

Paimion vammais- ja vanhusneuvosto siirtyivät 1.1.2023 HYTE:n kustannuspaikalle. **Paimion vammaisneuvoston** tehtävänä on edistää ja seurata kaupungin toimintaa vammaisten henkilöiden näkökulmasta. Tavoitteena on vammaisten osallisuuden, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden, esteettömyyden ja saavutettavuuden edistäminen. Vuonna 2023 perustettiin vammaisneuvoston esteettömyys ja saavutettavuusraati, jonka tavoitteena on edistää esteettömyyttä, saavutettavuutta sekä yhdenvertaisuutta. **Paimion vanhusneuvoston** tehtävänä on osallistua vanhuspalveluiden suunnitteluun ja vaikuttaa ikäntyneiden tarvitsemien palveluiden sekä elinympäristön kehittämiseen. Vanhusneuvosto on aktiivisesti mukana eri tahojen kanssa Vanhustenviikolla.

Järjestöyhteistyö

Paimiossa toimii aktiivisesti seuraparlamentti sekä järjestöparlamentti. Seuraparlamentin tavoitteena on edistää kunnan ja liikuntaseurojen välistä vuorovaikutusta ja tuoda paimiolaisten liikuntaseurojen näkemys liikunta-asioiden valmisteluun ja liikuntapaikkarakentamiseen. Järjestöparlamentti on kunnan ja eri järjestöjen yhteinen foorumi. Järjestöparlamentin keskeisenä tavoitteena ja tehtävänä on kehittää kunnan ja eri järjestöjen välistä vuorovaikutusta sekä järjestöjen välistä yhteistoimintaa Paimiossa. Järjestöyhteistyön merkittäviä toimintoja on ollut Harrastusmessut Jokipuistossa. Seurafoorumi järjestettiin joulukuussa, jolloin valittiin uusi seuraparlamentti kaudelle 2024-2025.

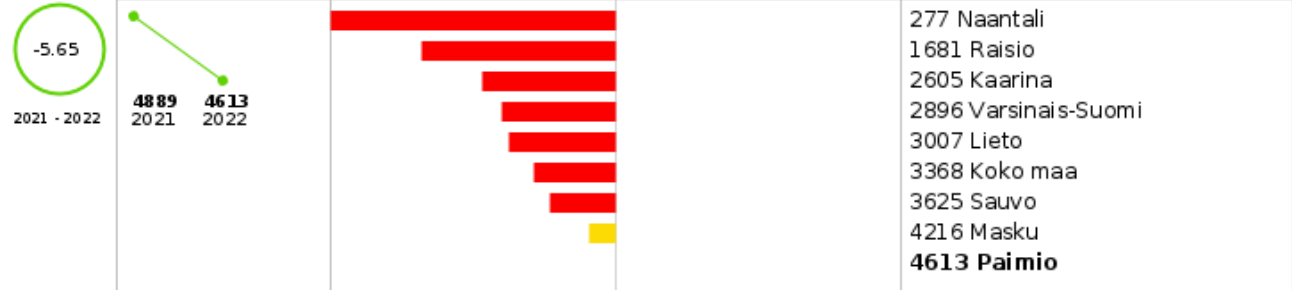
1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

TALOUS, HYTE-KERROIN JA ELINVOIMA

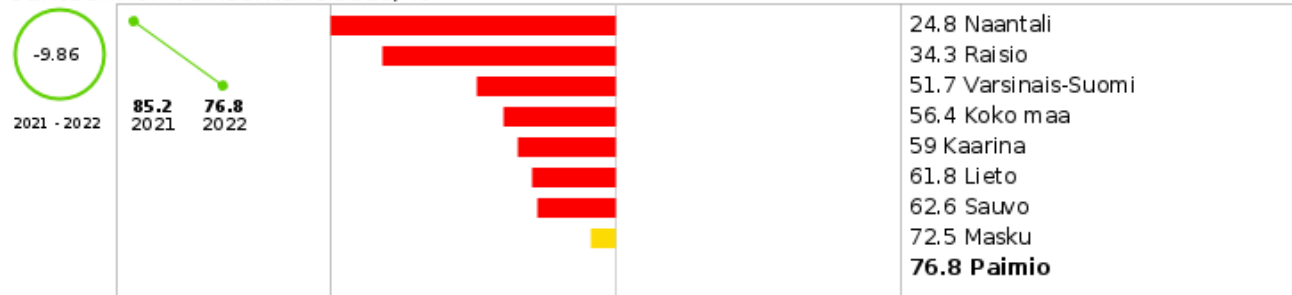
Talous

Tulot

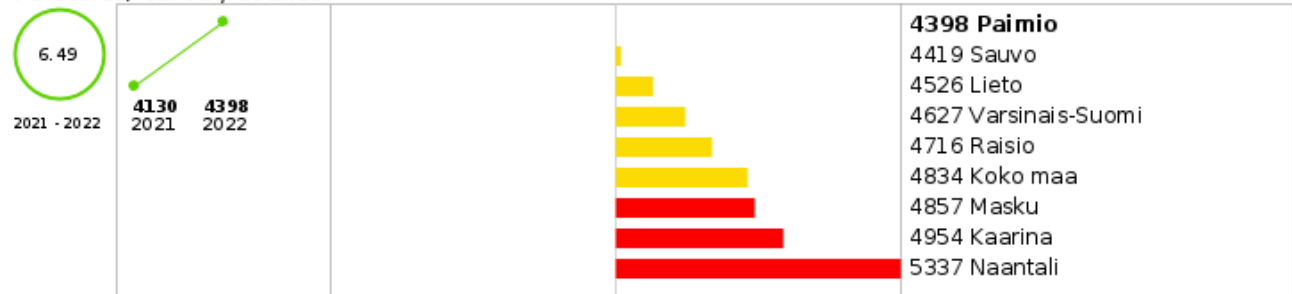
Lainakanta 31.12., euroa / asukas

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

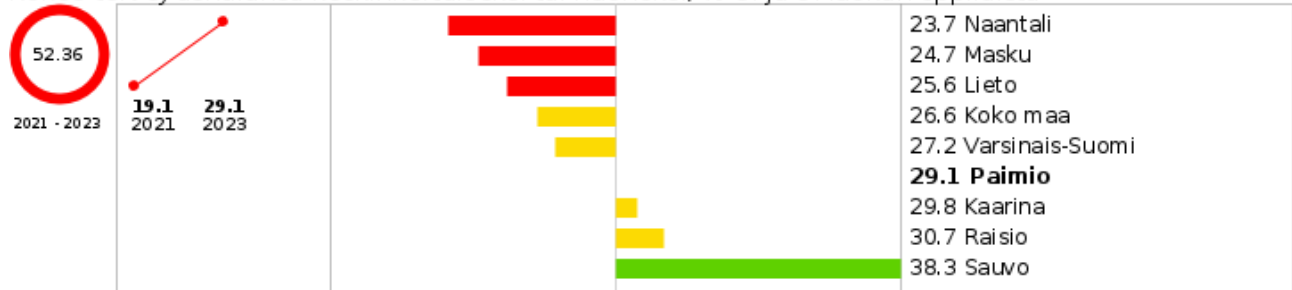

Verotulot, euroa / asukas

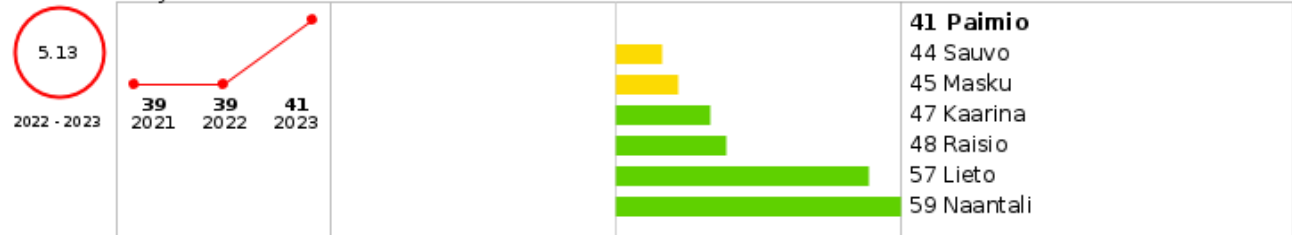

HYTE-kerroin

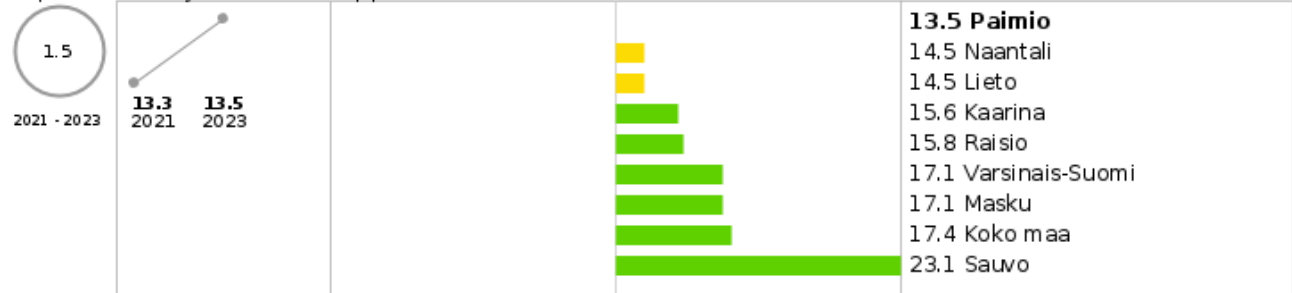
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

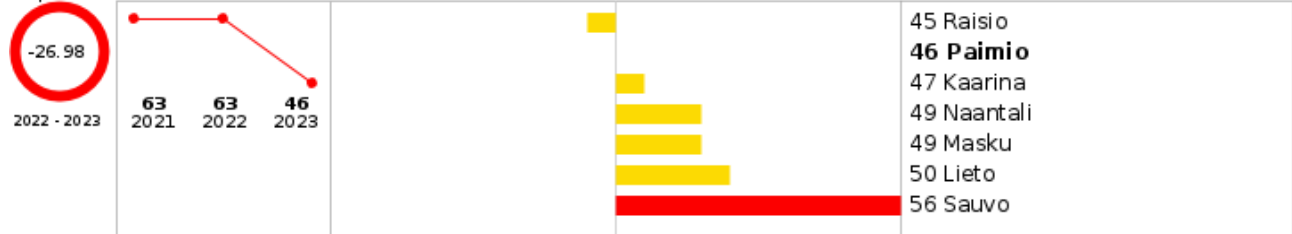
Kokee terveydentilansa keskinäiseksi tai huonoksi, skaalattu HYTE-indikaattori

Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

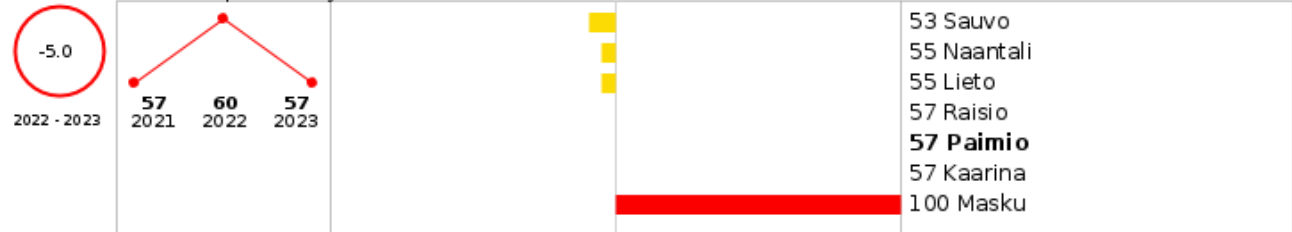
Ylipaino, skaalattu HYTE-indikaattori

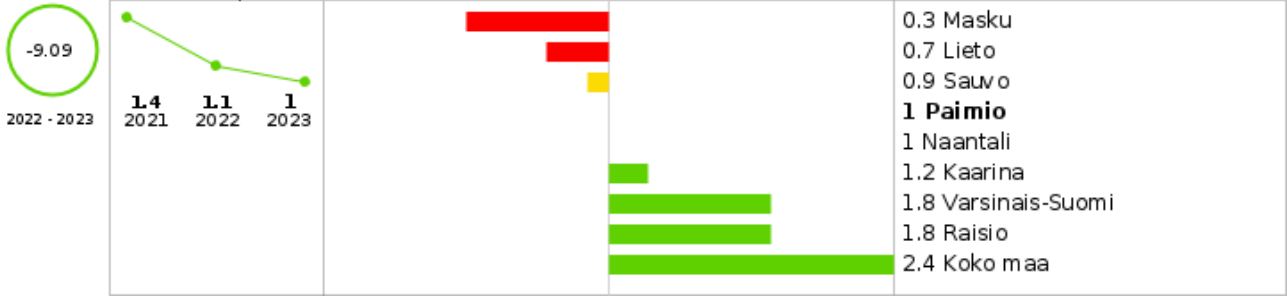
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

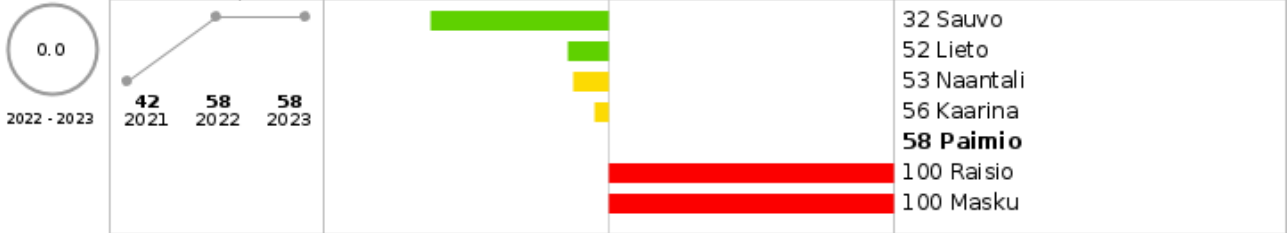
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori

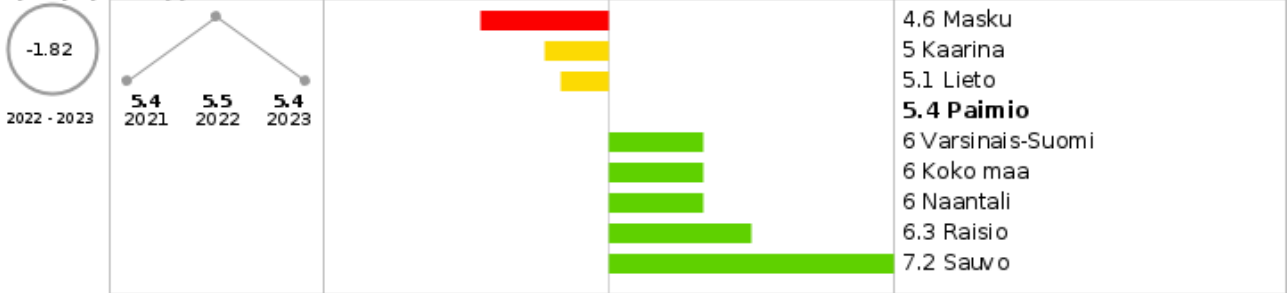
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

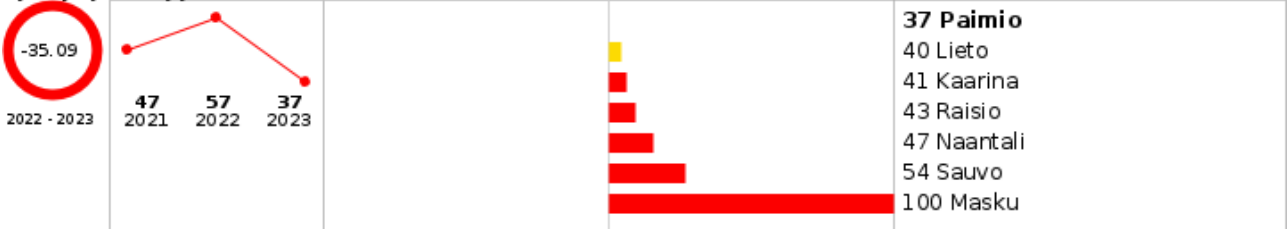
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori

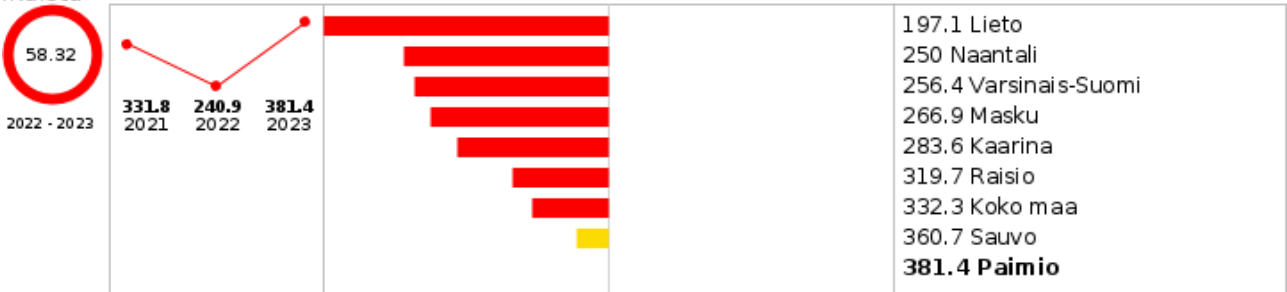
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

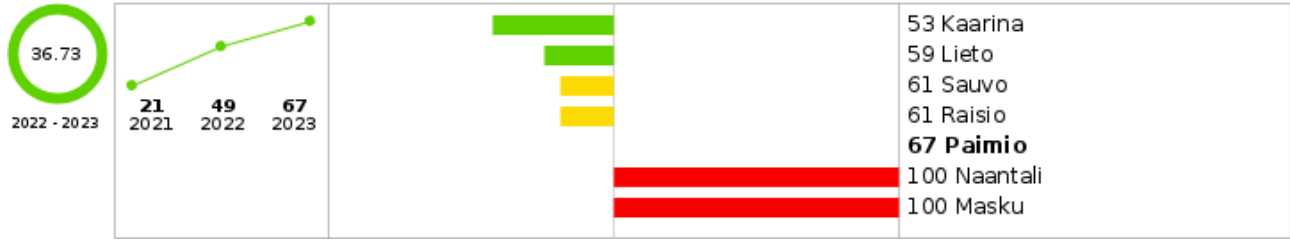
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä

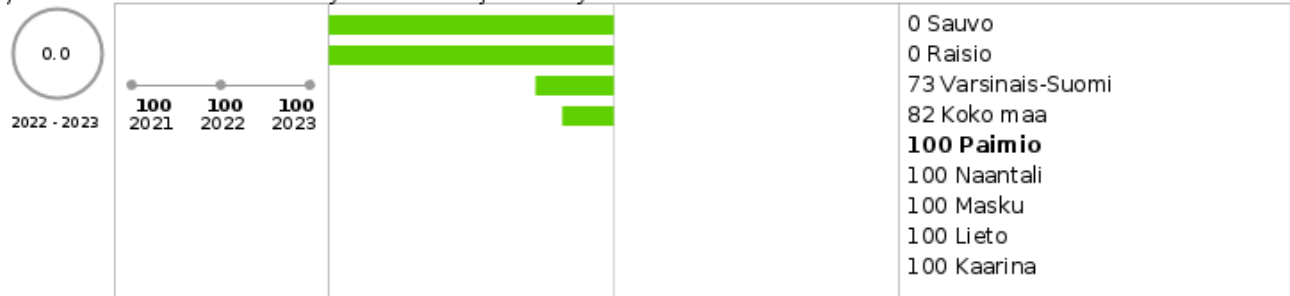
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattori

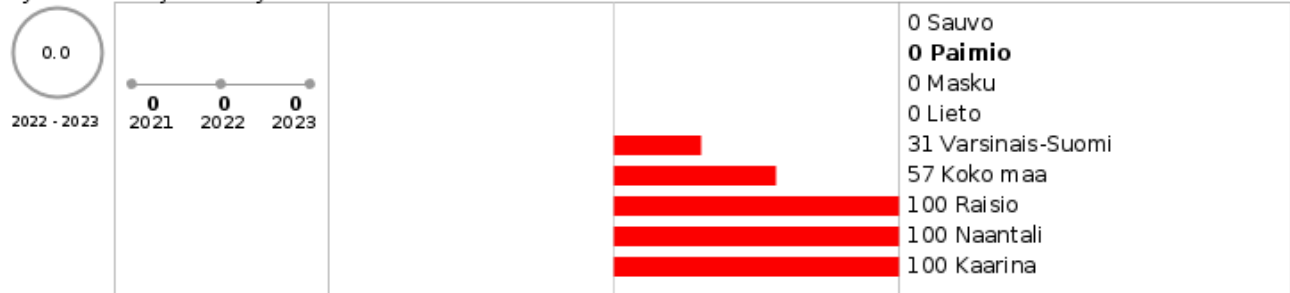
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista

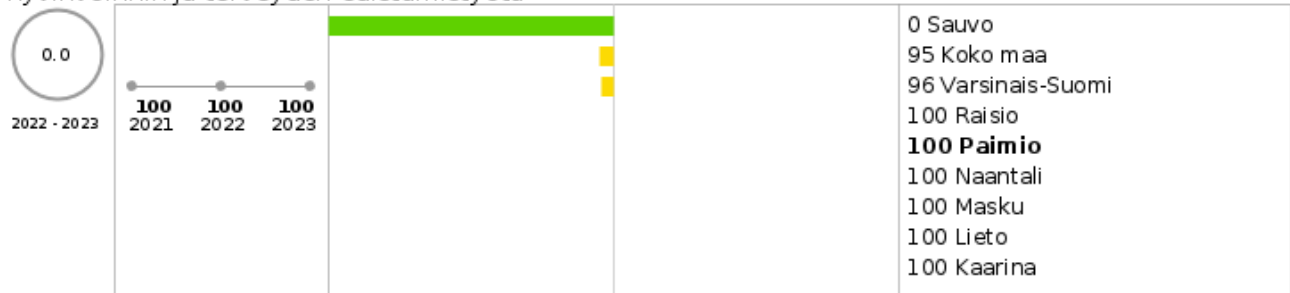
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista

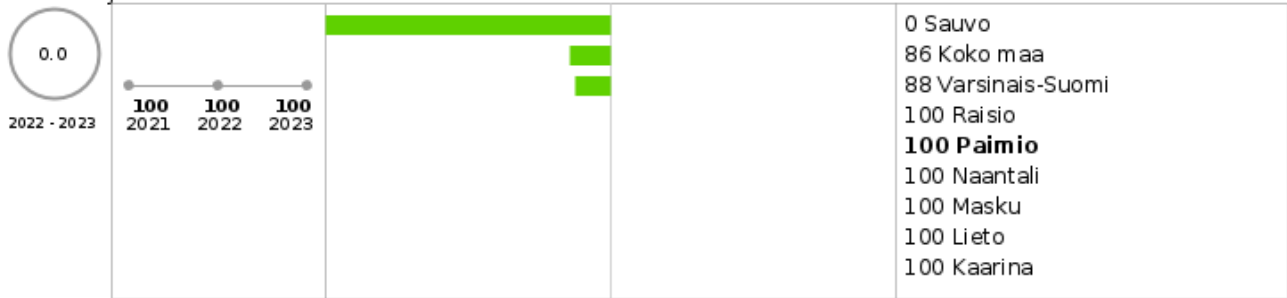
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen

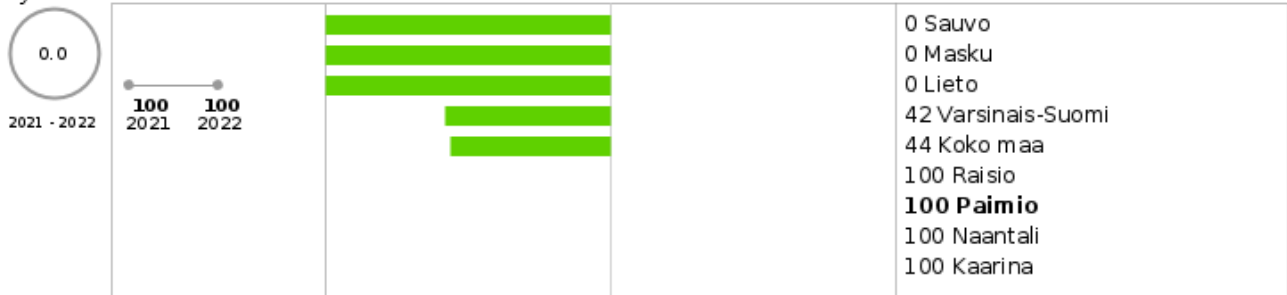
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä

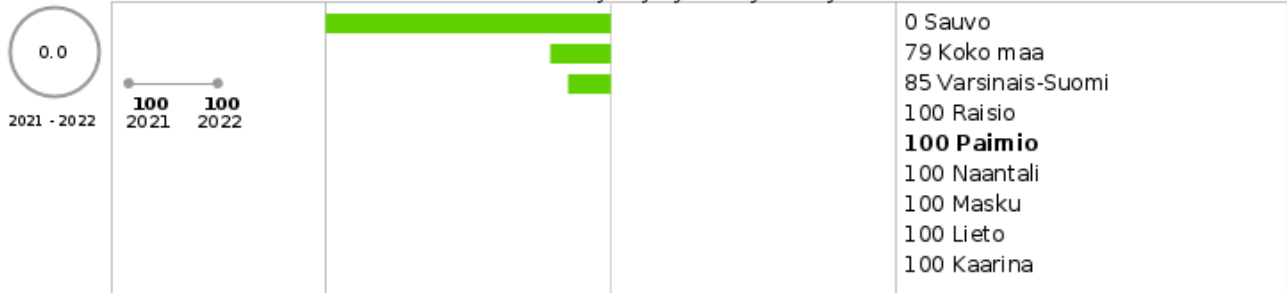
Kunnan palveluluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja

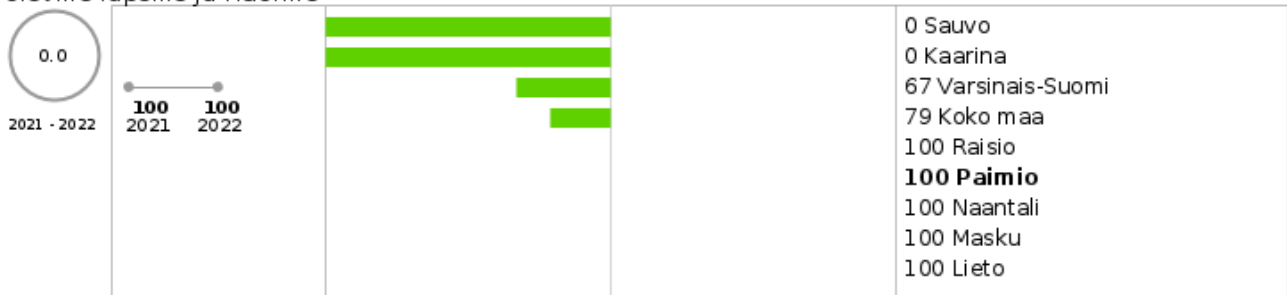
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa

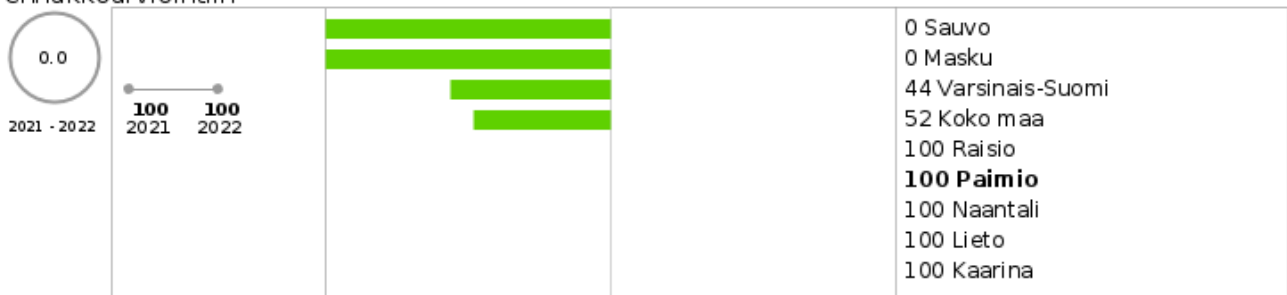
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen

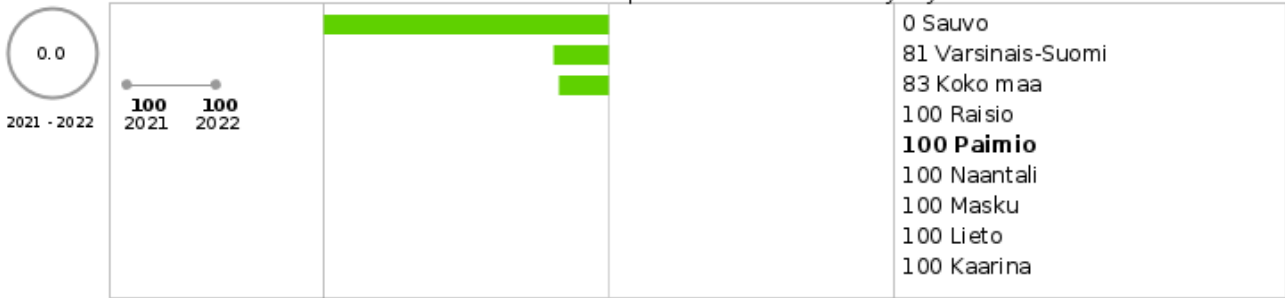
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille

Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin

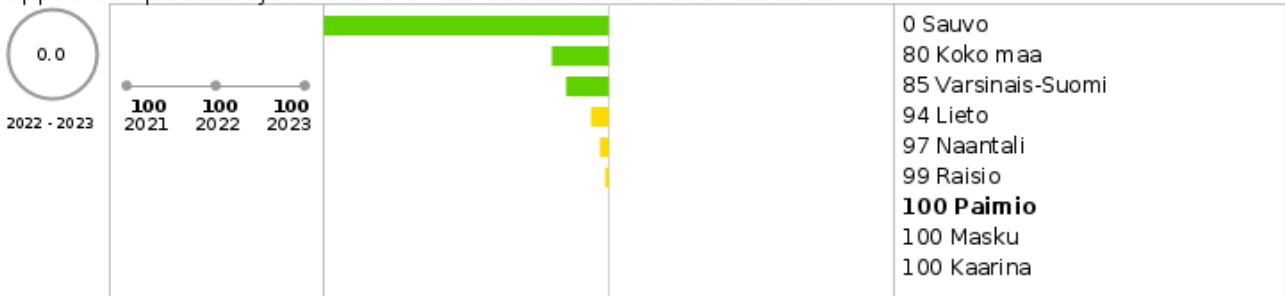
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä

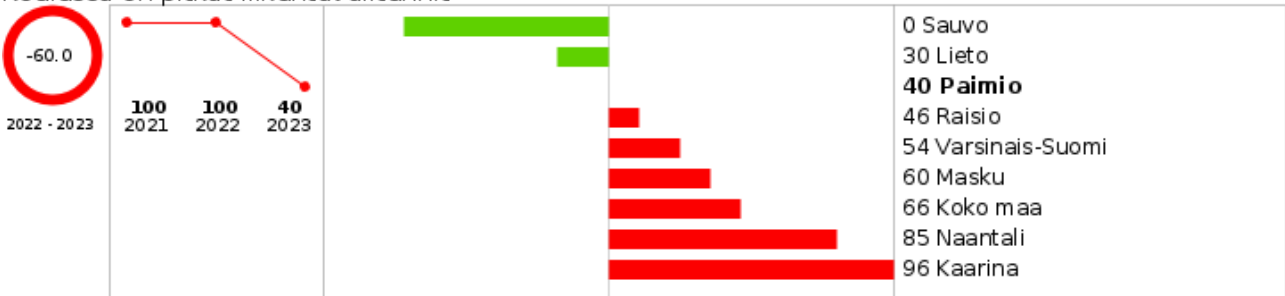
Kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus

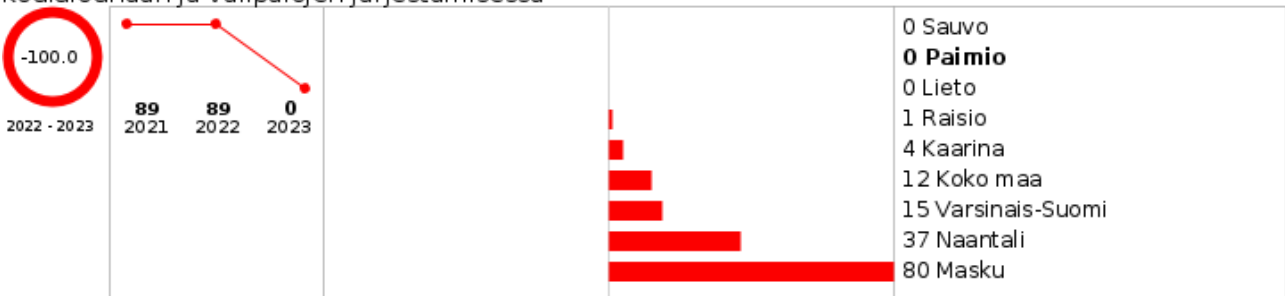
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa

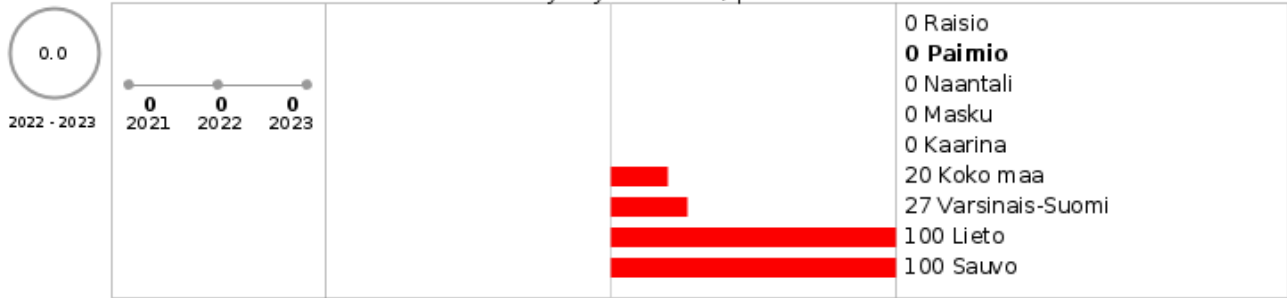
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit

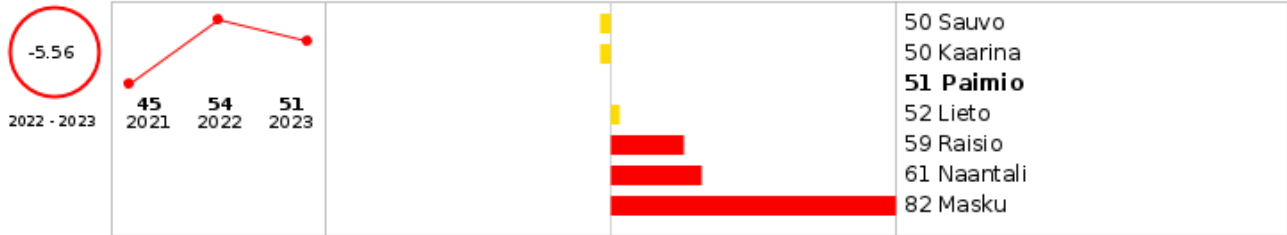
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä

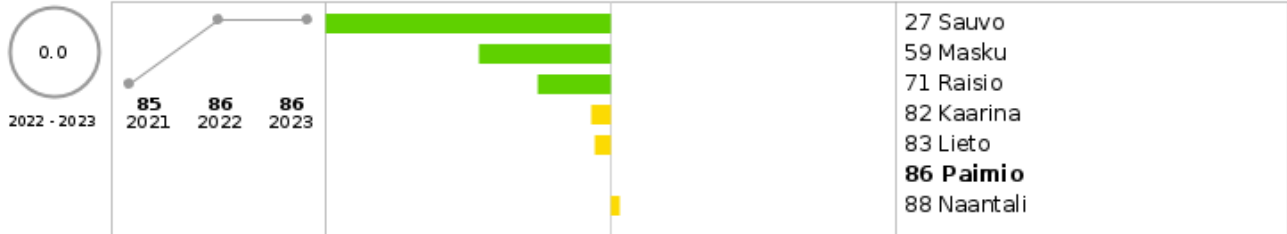
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä - TEA, pistemäärä

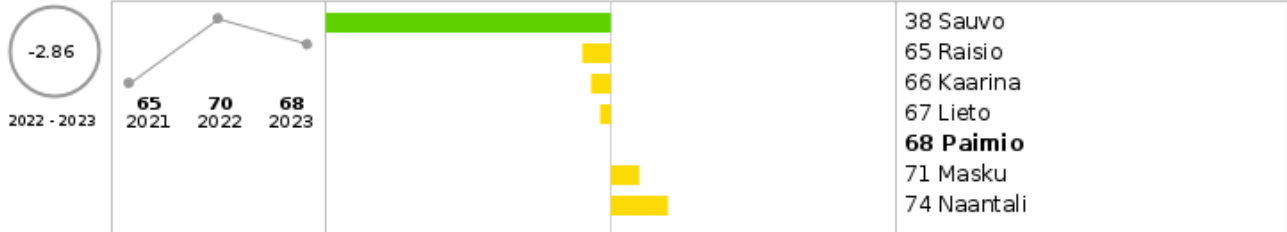
Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

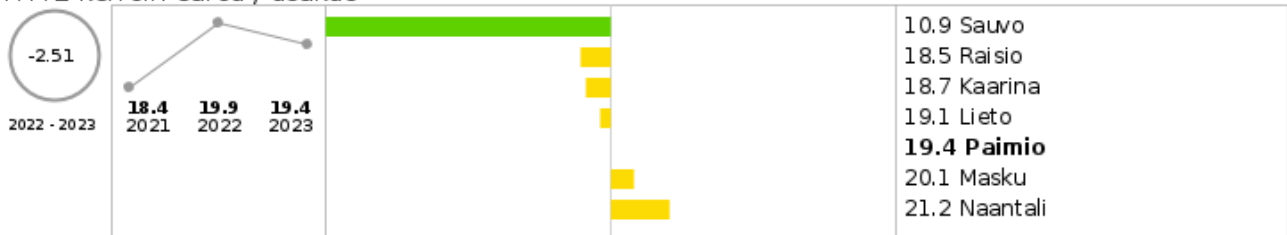
Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

HYTE-kerroin, 0 - 100

HYTE-kerroin euroa / asukas

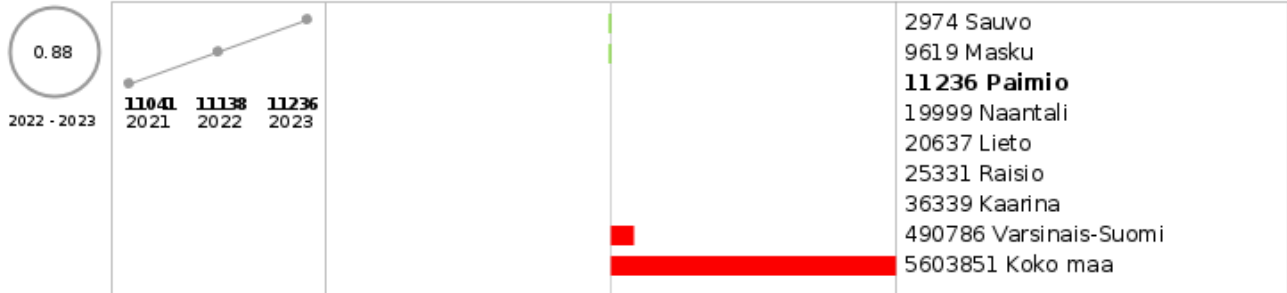
HYTE-kerroin, 1 000 euroa

Elinvoima

Väestö

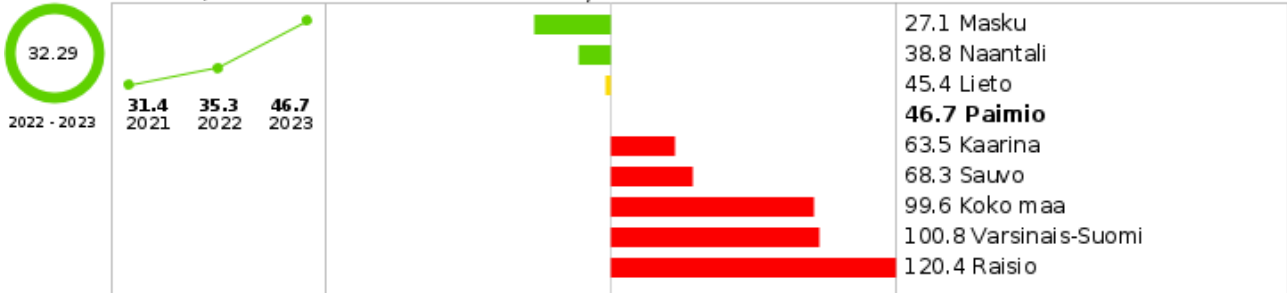
Väestö 31.12.

Huoltosuhte, demografinen

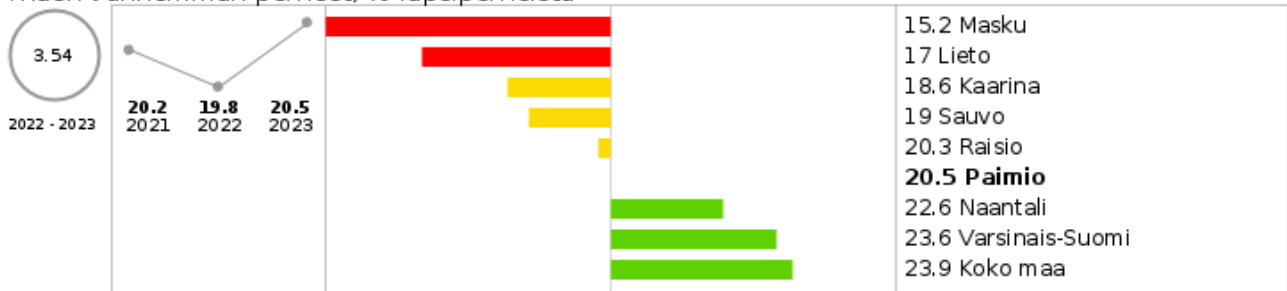
Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta

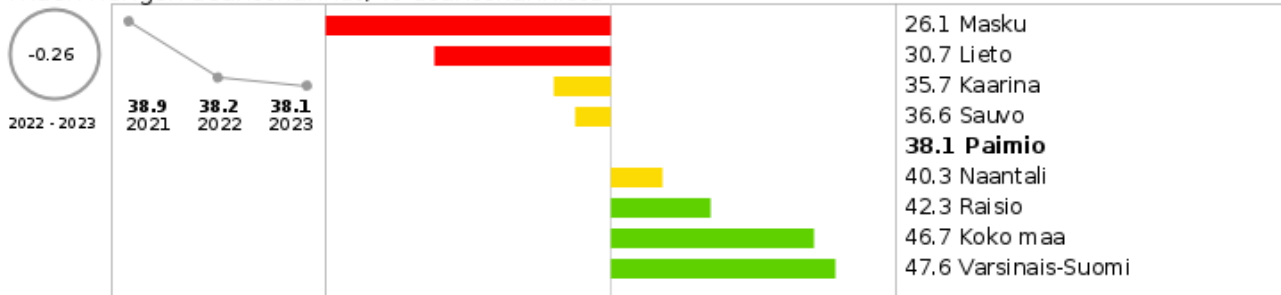
Lapsiperheet, % perheistä

Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä

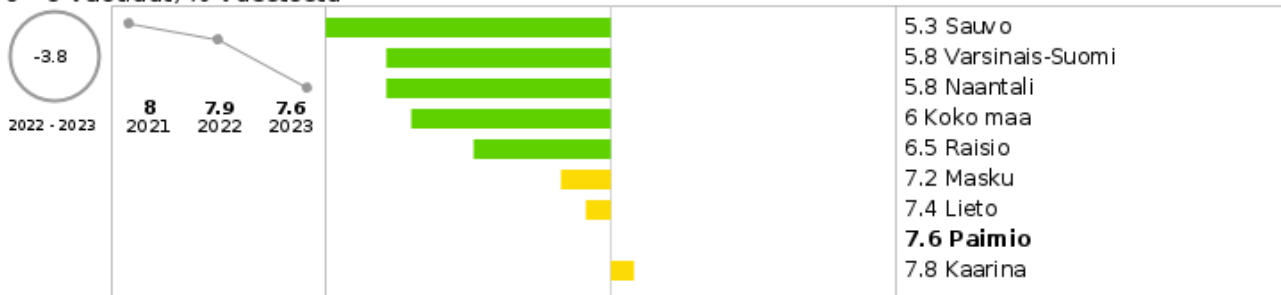
Yhden hengen asutokunnat, % asutokunnista

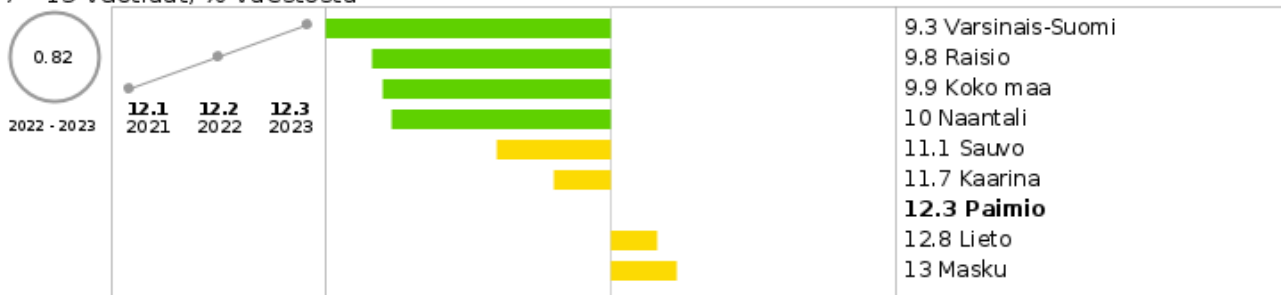
Koulutustasomittain

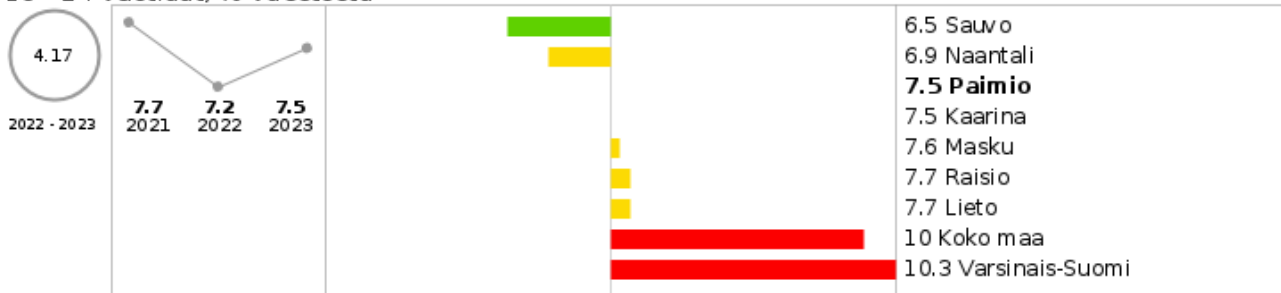
0 - 6-vuotiaat, % väestöstä

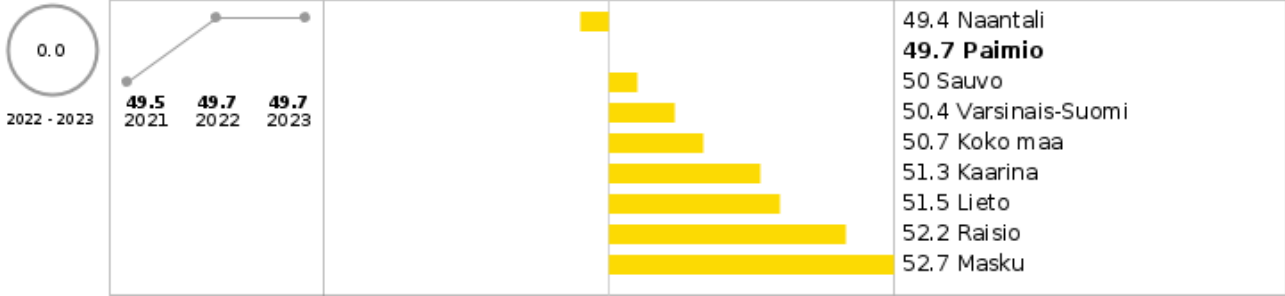
7 - 15-vuotiaat, % väestöstä

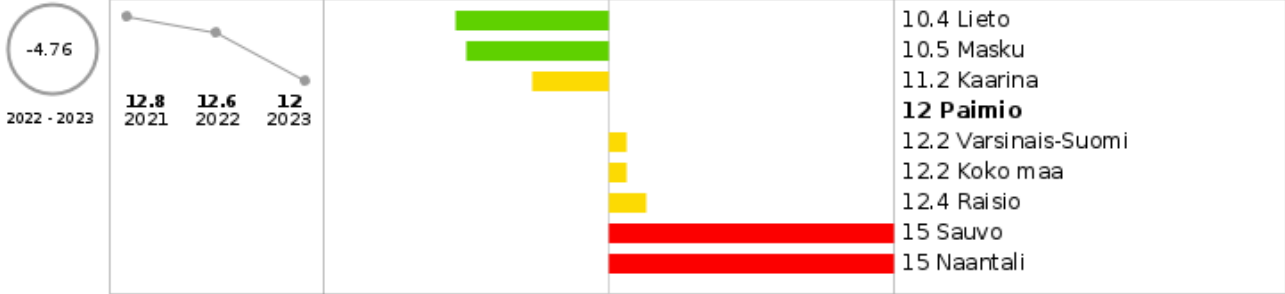
16 - 24-vuotiaat, % väestöstä

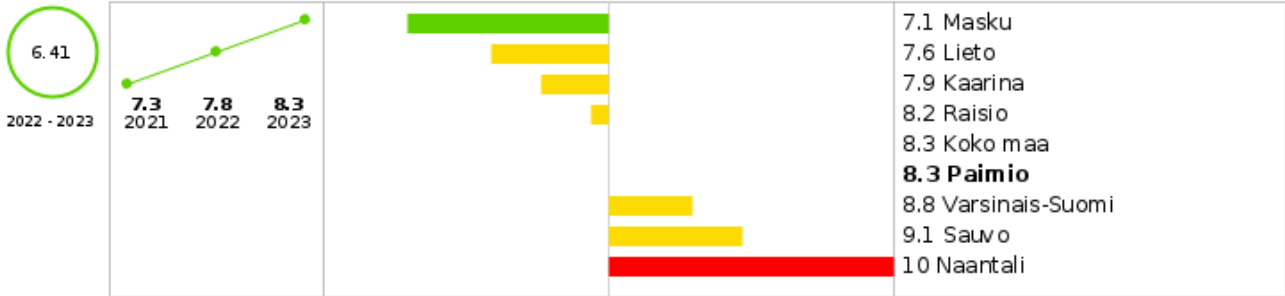
25 - 64-vuotiaat, % väestöstä

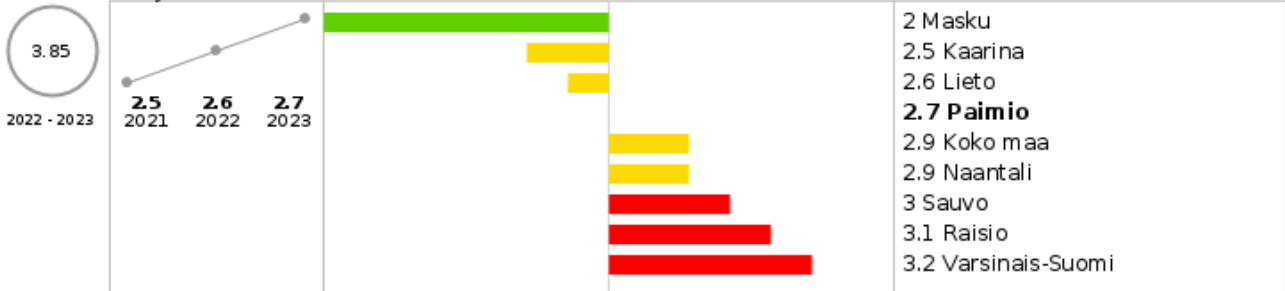
65 - 74-vuotiaat, % väestöstä

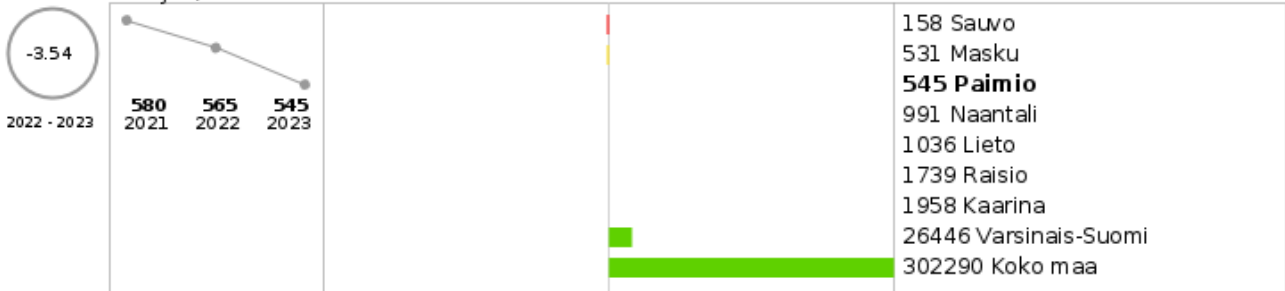
75 - 84-vuotiaat, % väestöstä

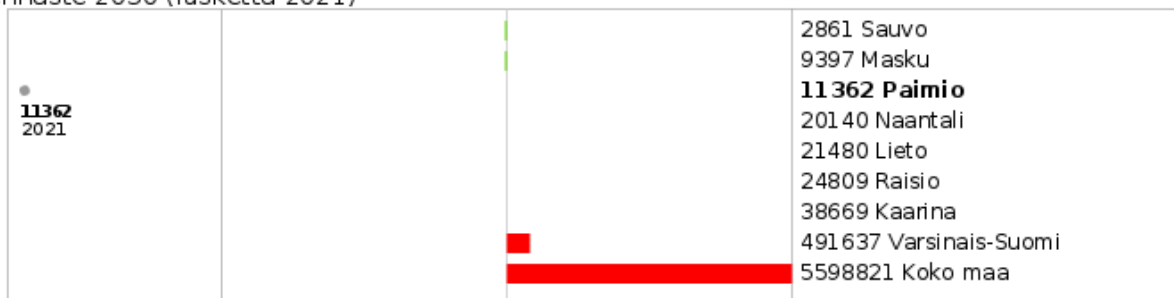
85 vuotta täyttäneet, % väestöstä

Lähtömuuttajat, lkm

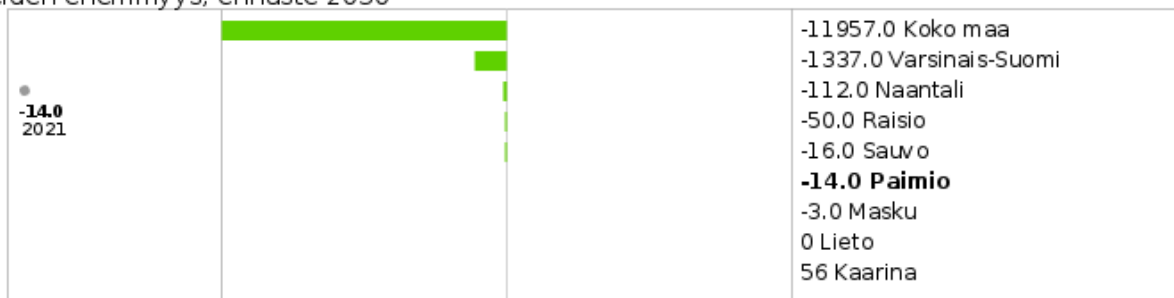
Väestöennuste 2030 (laskettu 2021)

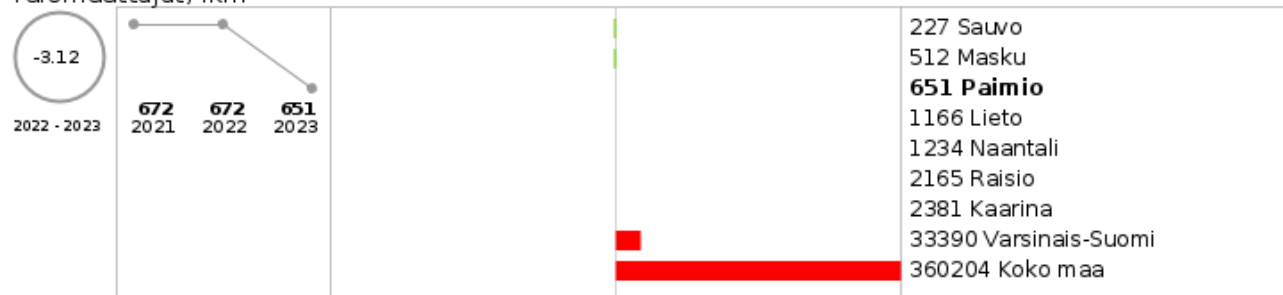
Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

Syntyneiden enemmitys, ennuste 2030

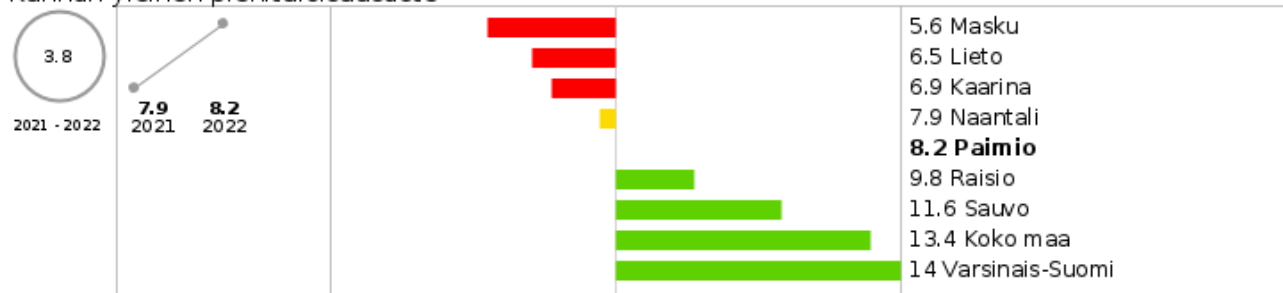

Tulomuuttajat, lkm

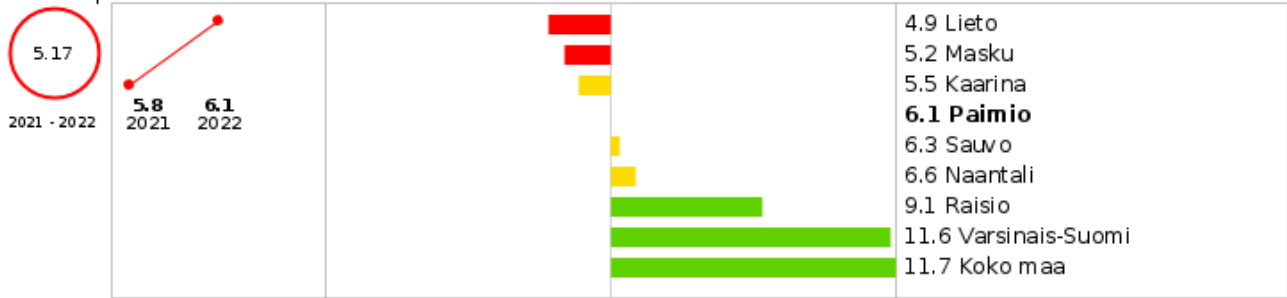

Elinvoima

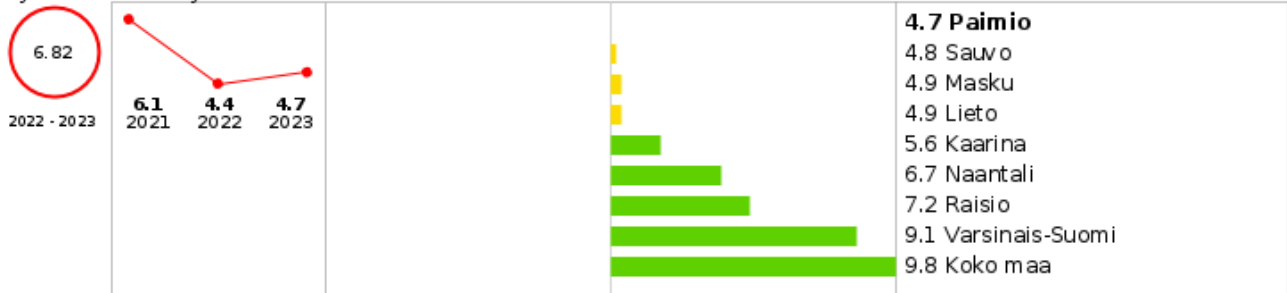
Kunnan yleinen pienituloisuusaste

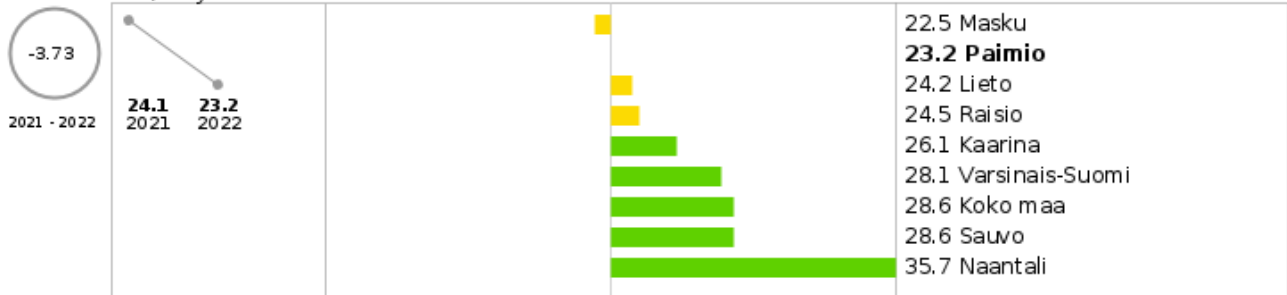
Lasten pienituloisuusaste

Työttömät, % työvoimasta

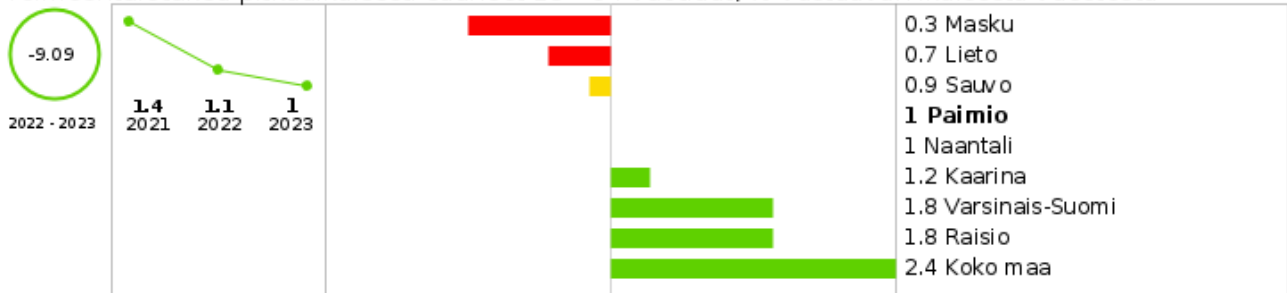
Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

Työlliset, % väestöstä

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

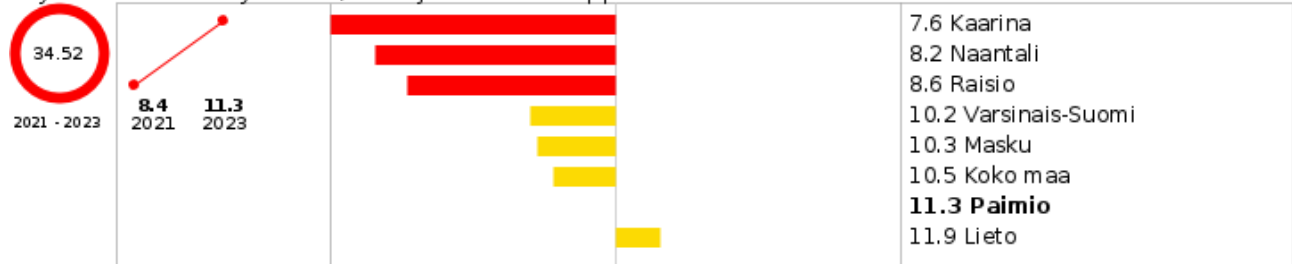

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET

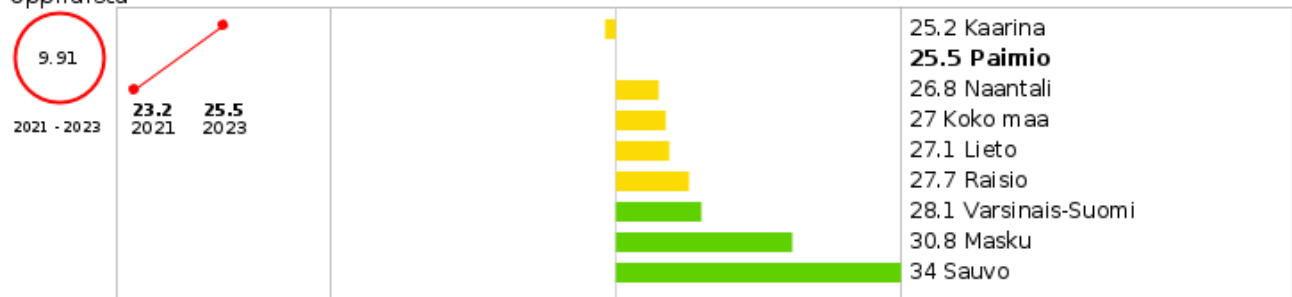
Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

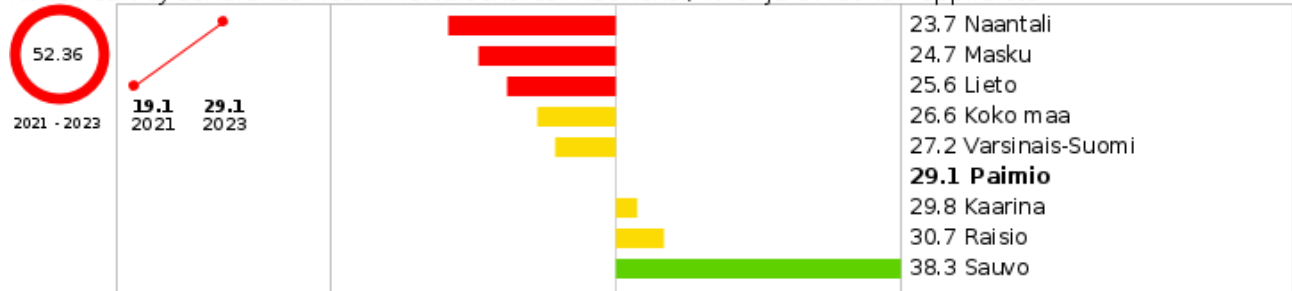
Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

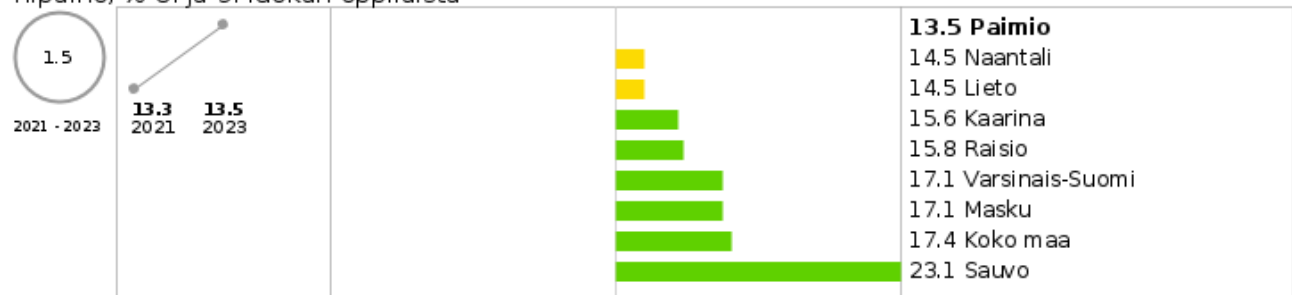
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kokee terveydentilansa keskimertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

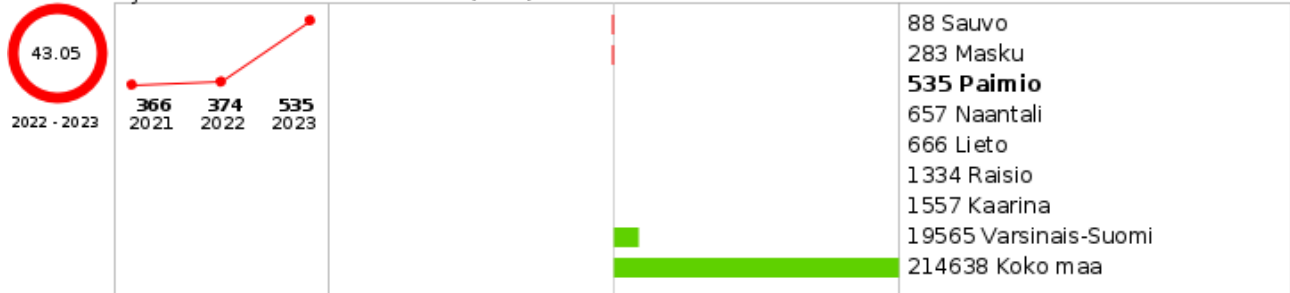

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

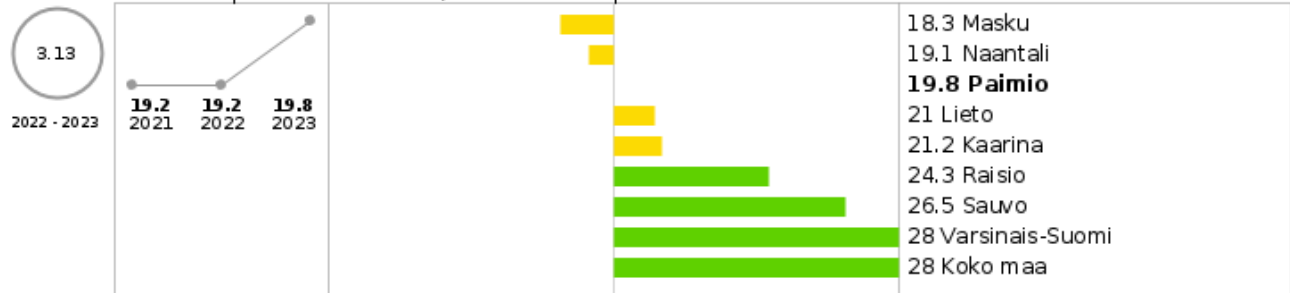
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)

Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä (THL)

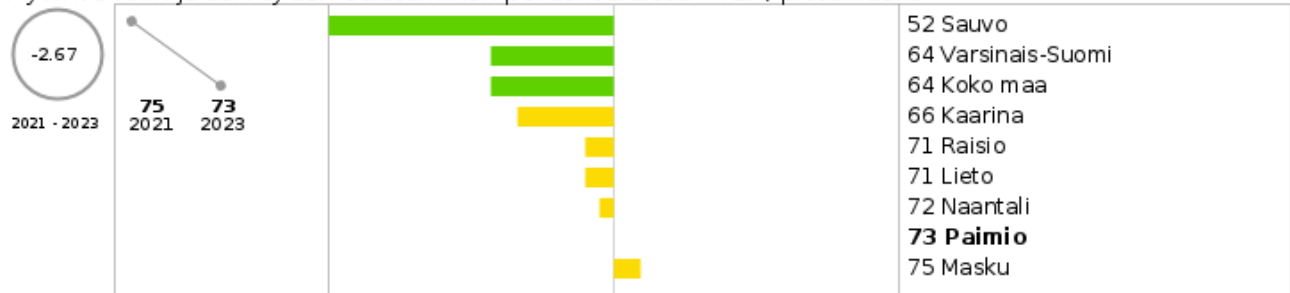

Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

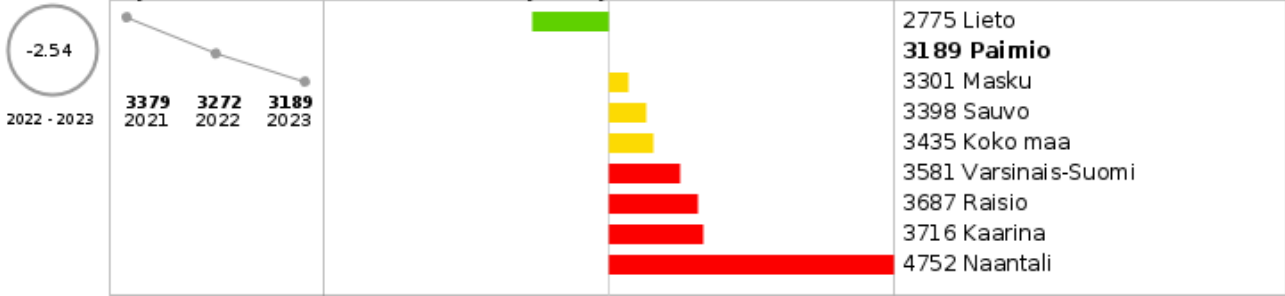
Palvelut Koulu

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa - TEA, pistemäärä

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta

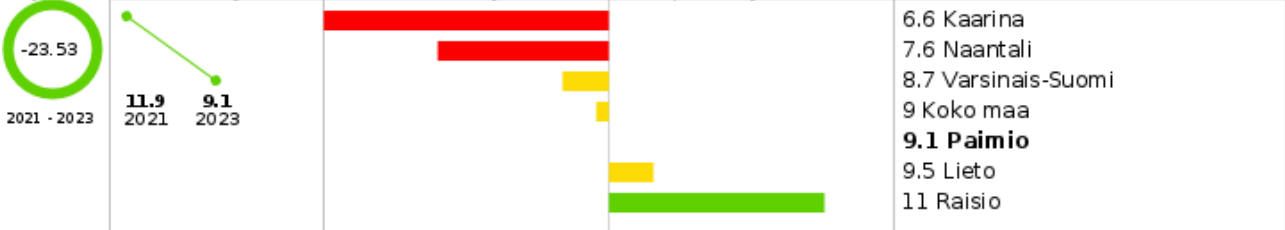

NUORET JA NUORET AIKUISET

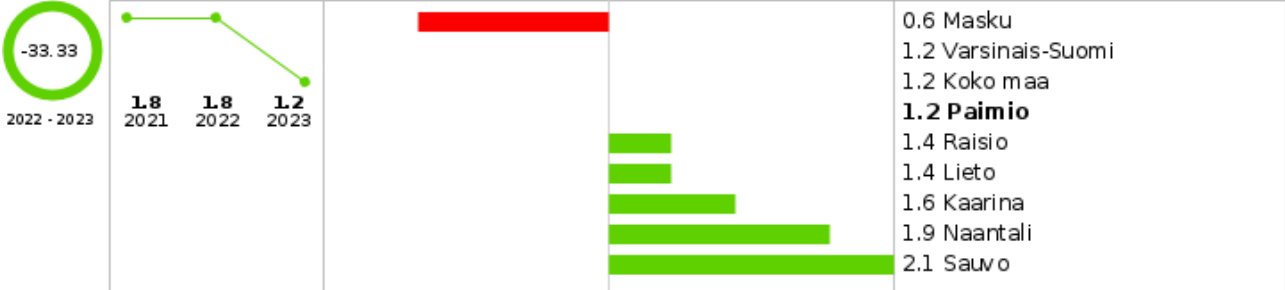
Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

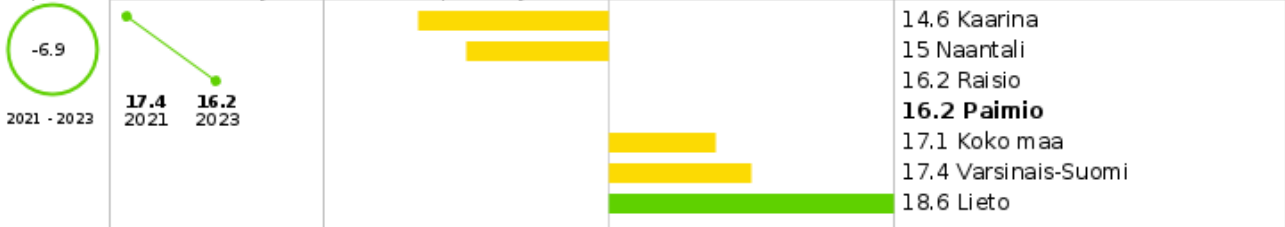
Ei yhtään läheistä ystävää, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

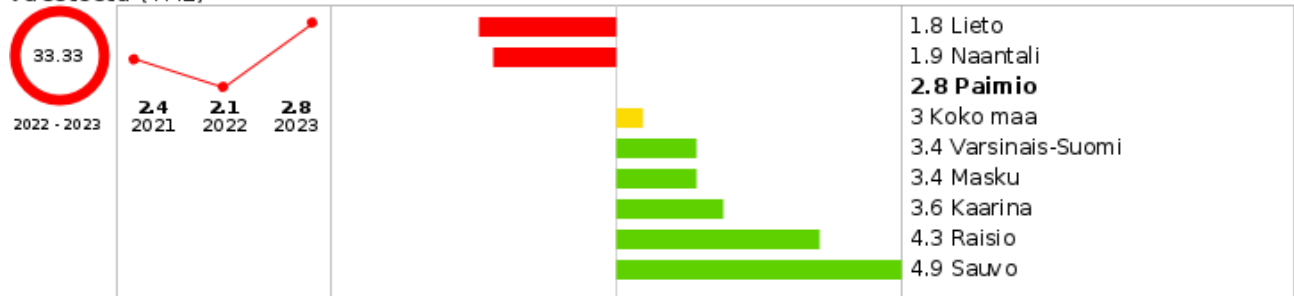
Ylipaino, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Palvelut

Sosiaali- ja terveyshuolto

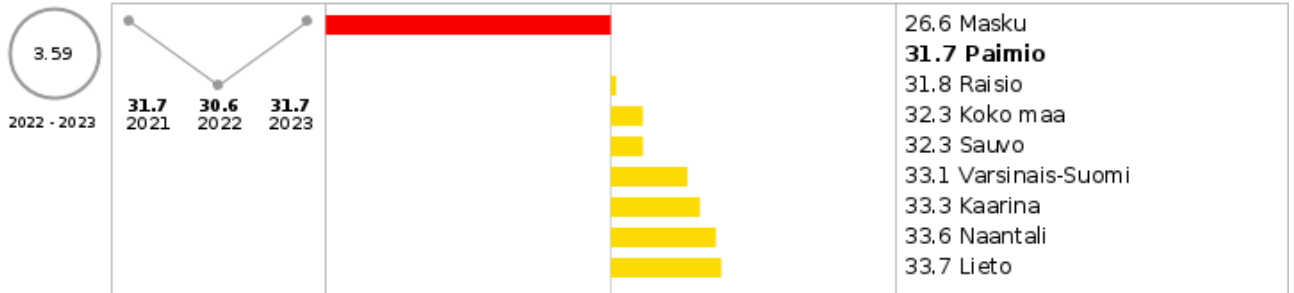
Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 18 - 24-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)

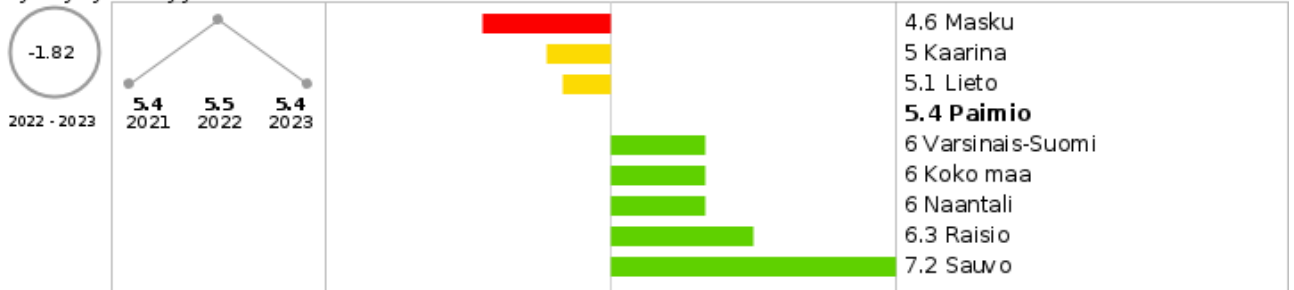
TYÖIKÄISET

Hyvinvointi, Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

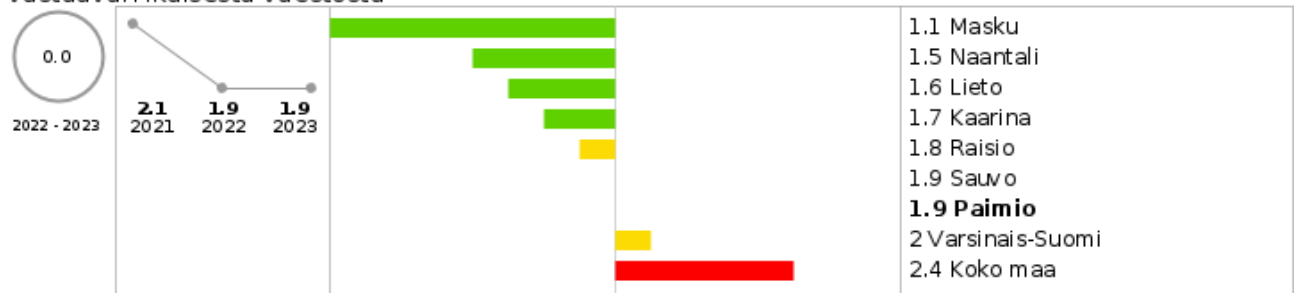
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

IKÄIHMISET

Hyvinvointi, Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosiin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavan ikäisestä väestöstä

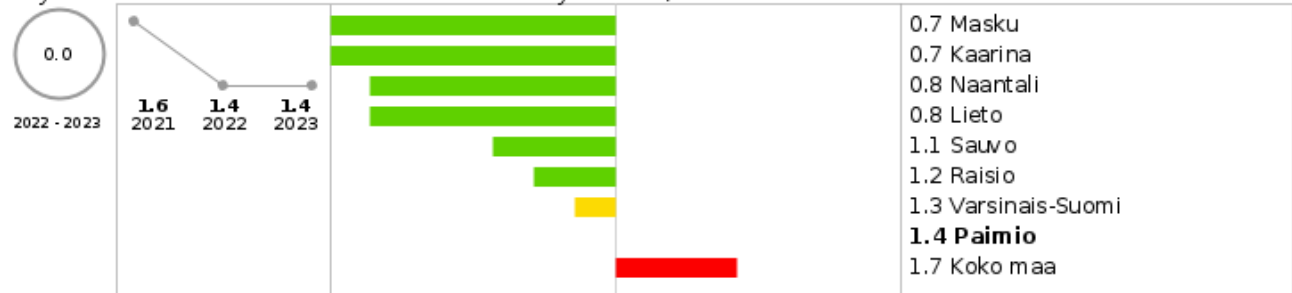

Lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

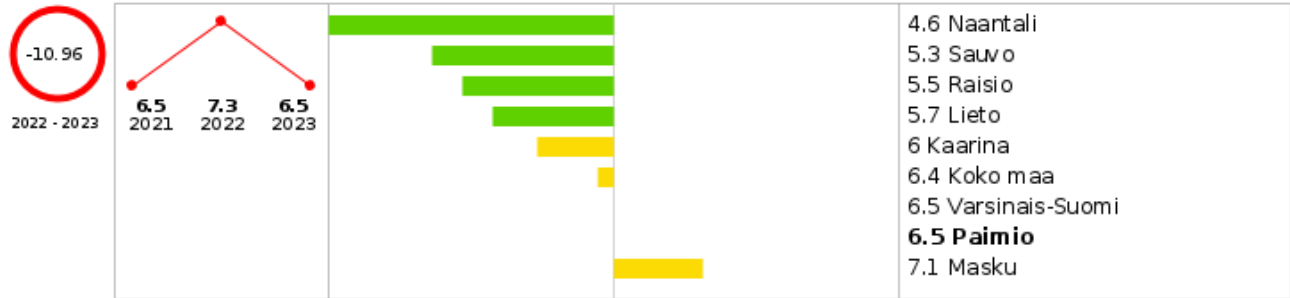
Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä asuntoväestöstä

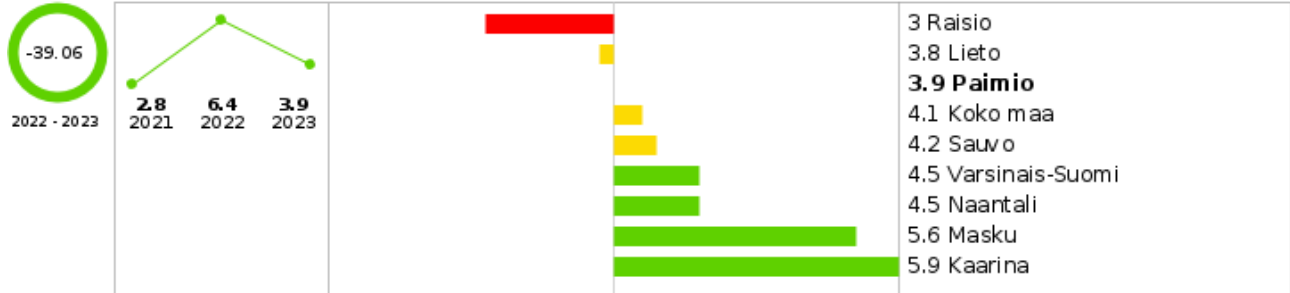
Palvelut

Sosiaali- ja terveyshuolto

Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavan ikäisestä väestöstä

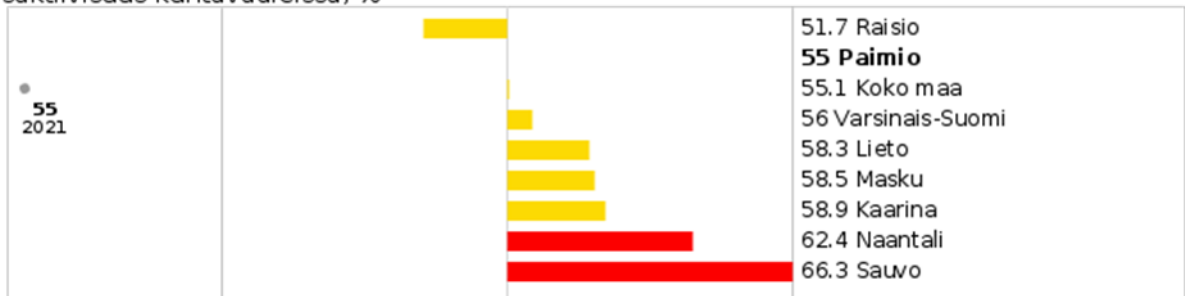
Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä

KAIKKI IKÄRYHMÄT

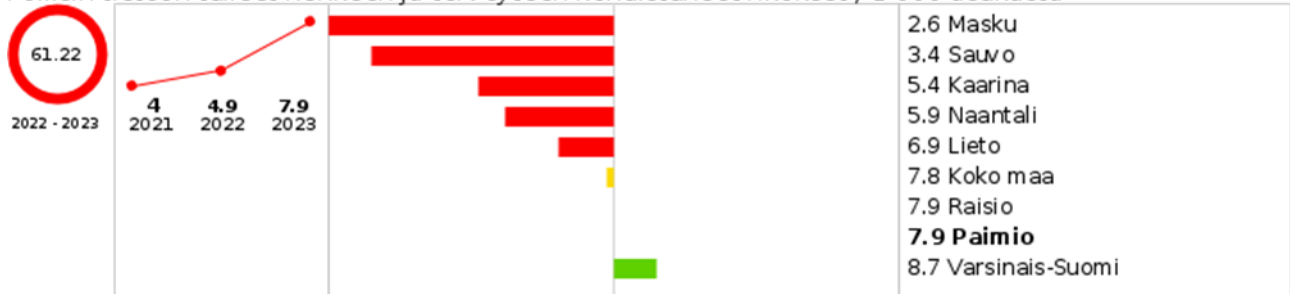
Hyvinvointi, Elintavat, Elämänlaatu, Osallisuus

Aänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

Turvallinen asuminen ja ympäristö

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

2 Hyvinvointisuunnitelman painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Laajan hyvinvointisuunnitelman (2021-2025) painopisteet ja tavoitteet ovat olleet:

1. Lasten, nuorten ja lapsiperheiden tukeminen ja ennaltaehkäisevän toiminnan vahvistaminen
2. Ikääntyneen ihmisen turvallisen ja mielekkään elämän vahvistaminen toimintakyvystä riippumatta
3. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen eri hallintokunnissa läpi elämänkaaren
4. Elinvoiman edistäminen työllisyyttä, palveluja ja työssäjaksamista kehittämällä kaikkien kuntalaisten hyväksi

Vuonna 2023 kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä saatiin eri painopistealueilla eteenpäin. Lasten, nuorten ja lapsiperheiden ennaltaehkäisevään työhön on panostettu ja siihen on tarvetta jatkossakin panostaa. Lasten, nuorten ja lapsiperheiden osallisuus ja mahdollisuus monipuoliseen harrastamiseen lisääntyi Suomen harrastamisen mallin, paimiolaisittain PaHaMa -hankkeen kautta.

Ikääntyneiden mielekäs tekeminen sekä sosiaalisuuden ja aktiivisuuden mahdollistaminen tavoitteena on toteutunut Paimiossa hyvin. Paimio tarjoaa ikääntyneille paljon erilaisia harrastusmahdollisuuksia kunnan sekä järjestöjen tuottamana. Palvelutarjonnan koonti ja starttipaketti ikääntyneille on vielä kuitenkin laatimatta. Ikääntyneiden yksinäisyyteen on erityisesti kiinnitetty huomiota aktiivisen ystäväpiiri -toimintamallin kautta.

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen on kokonaisvaltaista yhteistyötä kaupungin sekä kolmannen sektorin kesken. Hyvinä yhteistyön esimerkkeinä on uusien terveystoimintamahdollisuuksien suunnittelu ja toteutus. Viime vuosien aikana on kehitetty ulkoliikuntapaikkoja, kuten ulkokuntosaleja eri puolille Paimiota. Harrastusmessut on toteutettu yhteistyössä Paimion kaupungin sekä järjestöjen kesken. Vapaaehtoistoiminnan tukeminen on nostettu tulevien vuosien kehittämiskohteeksi, sillä vapaaehtoistoimijat tekevät tärkeää ja merkityksellistä hyte-työtä. Uudet paimiolaiset on huomioitu mm. Paimio tutuksi -kierroksella, jossa oppaan johdolla kerrotaan Paimiosta, paimiolaisuudesta sekä esitetään kohteita ja palveluita.

Paimion työttömyysaste on alhainen ja työllisyyttä tukevat palvelut ovat hyvät, saavutettavissa sekä monipuoliset. Yrittäjien hyvinvointia ja jaksamista on tuettu sparrausryhmillä. Lasten, nuorten sekä lapsiperheiden hyvinvointiin ja ennaltaehkäisevään työhön on jatkossakin panostettava unohtamatta kuitenkin muita kohderyhmiä

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2023

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä jatketaan vuosille 2021-2025 tehdyn hyvinvointisuunnitelman mukaisten painopisteiden edistämistä. Paimion kuntastrategian mukaan Paimio on turvallinen paikka elää. Paimiossa on kaupunkilaisille hyvät palvelut ja puhdas luonto hyvine ulkoilureitteineen.

3 Strategian painopisteet ja linjaukset

Paimion kaupungin strategia 2023-2026 on hyväksytty kesäkuussa 2022. Strategiassa on määritelty kaupungin arvot, missio ja visio.

ARVOT, MISSIO & VISIO

PAIMION ARVOJA OVAT:

Paimio on ihmisläheinen, yrittäjyyttä tukeva, ympäristöystävällinen ja turvallinen kaupunki.

MISSIONME ELI TOIMINTA-AJATUKSEMME ON:

Paimion kaupunki mahdollistaa hyvän elämän.

TYÖN VISIONA ELI TAVOITETILANA ON:

Vuonna 2026 Paimio on maakunnan vetovoimaisin kaupunki, joka tunnetaan kulttuuristaan ja laadukkaista palveluistaan.

4 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

Paimiolaisten terveyttä ja hyvinvointia edistävät suunnitelmat ovat seuraavat:

- [Paimion kaupungin laaja hyvinvointikertomus 2021-2025, hyväksytty 17.11.2021](#)
- [Paimion ja Sauvon lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2019-2022](#)
- [Paimion jalankulun ja pyöräilyn edistämishjelma 2021-2026](#)
- [Paimion kaupungin strategia 2023-2026 , 8.6.2022](#)
- [Paimion kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2022, hyväksytty 10.5.2022](#)
- [Paimion kaksivuotisen esiopetuksen kokeilun opetussuunnitelma 2023-2024, hyväksytty joulukuussa 2023](#)
- [Paimion kaupungin esiopetussuunnitelma 2023, hyväksytty 2023](#)
- [Paimion lukion opetussuunnitelma 2021, hyväksytty toukokuussa 2021: Paimion varhaiskasvatus- ja opetustoimen TVT-suunnitelma 2021-2025](#)
- [Paimion ja Sauvon oppilashuoltosuunnitelma 2022-2025](#)
- [Paimion kaupungin oppimisen tuen kehittämissuunnitelma 2022-2026, hyväksytty marraskuussa 2022](#)
- Paimion ja Sauvon esi- ja perusopetuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, hyväksytty vuonna 2020
- [Paimion ristiriita- ja kiusaamistilanteisiin puuttumisen malli](#)
- [Paimion kaupungin ilmasto- ja ympäristöohjelma 2023-2026](#)
- [Paimion kaupungin maapoliittinen ohjelma 2019-2022](#)
- [Paimion kaupungin kaavoituskatsaus 2023](#)
- [Paimion liikenneturvasuunnitelma 2022](#)
- [Paimion kaupungin ikääntyneiden ja soveltavan liikunnan kehittämissuunnitelma vuosille 2023-2026](#)

Paimion kaupungin hyvinvoinnin edistämiseen liittyvät työryhmät:

- - Paimion HYTE-ohjausryhmä
- - Paimion ja Sauvon ehkäisevän päihdetyön ryhmä
- - Paimion ja Sauvon nuorisolain mukainen ohjaus- ja palveluverkosto
- - Paimion ja Sauvon opiskeluhoollon ohjausryhmä
- - Paimion kestävän ja turvallisen liikkumisen työryhmä
- - nuorisotyöryhmä
- - nuorisovaltuusto
- - vanhusneuvosto
- - vammaisneuvosto
- - seuraparlamentti
- - järjestöparlamentti
- - koulujen oppilaskunnat ja lukion opiskelijakunta

5 Hyvinvointisuunnitelma

Hyvinvointisuunnitelman painopistealueina ovat:

1. Lapset ja nuoret sekä lapsiperheet
2. Ikääntyneet
3. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
4. Elinvoimapalvelut

Värikoodit:

vihreä= toteutunut, käynnissä

Keltainen= valmistumassa tai työn alla

Punainen= ei ole vielä toteutunut

Musta = toiminta on siirtynyt Varhalle

Lasten, nuorten ja lapsiperheiden tukemisessa painopisteenä on ennaltaehkäisevän toiminnan vahvistaminen

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteuma
Vahvistetaan tukitoimia vanhempien kasvatustehtävään	Sähköisten yhteydenottojen kehittäminen: - Chat -palvelu, sähköinen lomakkeisto, Pyydä Apua napin käyttö		Sähköisten yhteydenottojen määrän kehitys Chat palvelu käytössä (varhaiskavatus). Sähköiset lomakkeet käytössä ja käyttö lisääntyy. Pyydä apua napin kautta yhteydenottojen määrä kasvaa. (Vastuutahot; Tietohallinto ja Sosiaalipalvelut)	<p>Pyydä apua -nappi siirtyi sote-uudistuksen myötä Varhalle, Varhan perhekerkus-yhteistyön alkaminen.</p> <p>Erilaiset teemaviikot, ja niiden monipuolinen ohjelma lapsille, nuorille, kuntalaisille ja ammattilaisille.</p>
	Ehkäisevän päihdetyön lisääminen. Henkilöstön kouluttaminen varhaisen tunnistamisen ja tuen menetelmiin - tiedotus, valistus ja neuvonta.	Ehkäisevän päihdetyön ryhmä		Ehkäisevän päihdetyön ryhmä järjestää vuosittain päihdetyöhön liittyvää tiedotus-/valistustilaisuuden lapsille/nuorille. Järjestettyjen koulutusten määrä

	Annettu suositus lasten ja nuorten kotiintuloajoista, tiedotetaan huoltajia	Nykyiset resurssit	Suosituksen vaikutusten arviointi nuorisovaltuustossa	Vanhempainillassa ja muissa tilaisuuksissa esitteitä, puheenvuoroja kotiintuloajoista.
Kunnan sisäisten hallinnonalojen yhteistyön syventäminen	Yhteisten toimintamallien ja periaatteiden kehittäminen	Nykyiset resurssit (kaikki vastuutahot)	Arviointi ja kehittäminen yhteisissä kehittämissäpäivissä	Sosiaalipalvelut siirtyneet Varhalle 2023, yhteistyön muodot kehitteillä.
	yhteistyöryhmien muodostaminen eri aiheisiin liittyen	Nykyiset resurssit (Sosiaalipalvelut, Koulupalvelut)	Toimivat yhteistyöryhmät	Kaupungin sisäisiä yhteistyöverkostoja on kehitetty yhä toimivammiksi. Toimintamalleja on kehitetty.
Yhteistyö muiden julkisten palveluntuottajien ja kolmannen sektorin kanssa vahvistuu	Pienryhmätoiminta jatkuu (3. sektori, oppilashuolto, nuorisopalvelut)	Nykyiset resurssit (Oppilashuolto, nuorisotyö, Sosiaalipalvelut, Koulutoimi, Kolmas sektori)		PaHaMa-hankkeessa mukana 436 lasta ja nuorta vuonna 2023.
	Edullisten harrastusmahdollisuuksien tarjoaminen ja harrastusten pariin kannustaminen (PaHaMa-hanke)	Nykyiset resurssit (Nuorisopalvelut, Koulutoimi, Liikuntatoimi, Kolmassektori)		Ei ole toteutunut resurssipulan vuoksi; yhteistyö VARHAN kanssa etsinyt muotojaan.
Lasten ja nuorten osallisuuden lisääminen	Nuorten ääni kuuluviin, eri työryhmiin osallistuminen (monialainen työryhmä).	Nykyiset resurssit (Koulutoimi Nuorisovaltuusto)	työsuunnitelmien arviointi, kouluterveyskyselyn tulokset.	Nuoret (PaiNuVa) jäsenenä mm. Järjestö- ja seuraparlamentissa, lasten ja nuorten ohjaus- ja palveluverkostossa, eri lautakunnissa.
Sosiaalinen vahvistaminen, mielenterveyden tukeminen ja yksinäisyyden torjuminen	Palveluohjauksen vahvistaminen. Palveluohjaus voi toteutua myös ilman ajanvarausta ja voi tapahtua missä vaan. Edellyttää prosessien kehittämistä. Helppo tavoitettavuus.	Nykyiset resurssit (Sosiaalipalvelut), chat palvelu.	Palveluohjauksen yhteydenottojen määrä	Toiminta on siirtynyt Varhalle.

	Vanhemmuuden viikon kehittäminen (pienille lapsille, vanhemmat ja lapset yhdessä esim. leikkien opastus)	Nykyiset resurssit (Koulutoimi, MLL, srk, 4 H)	toiveet toiminnan kehittämisestä	Vanhemmuuden viikon monipuolinen ohjelma.
	Ruutuajan vähentäminen esim. Isien ja lapsien kerho, Peuhiksen laajentaminen	Nykyiset resurssit (Nuorisopalvelut, MLL, Liikuntatoimi)	Osallistujamäärät, vanhempien verkostot/ vanhempainyhdistysten toiminta	Mopotallitoiminnan alkaminen, skatepuiston valmistuminen, Ankkalammen ulkokuntosali, Harrastusmessujen järjestäminen jne.
	Moniammatillisen yhteistyön ja toiminnan hyödyntäminen - Vanhemmuuden valmennus, Perhearjen youtube - Hyvinvointivälkkä	Nykyiset resurssit (kulttuuri ja vapaa-ai-katoimi)	Katsojaluvut Hyvinvointivälkkien määrä, oppilaspa-laute välkkätoiminnasta	Yläkoulun ja lukion välkkäkahvilat. Erillinen hyvinvointikoutsu hanke yläkoulussa. Koulunuorisotyöntekijä-toiminnan käynnistäminen (hankerahoitus)
	Perheiden ja vanhempien verkostoituminen - Koulutulokkaiden vanhempainillat toiminnallisiksi, vanhempia osallistaviksi	vanhempainillat, toiminnalliset menetelmät (Koulutoimi, Varhaiskasvatus)	Osallistujamäärät, vanhempien verkostot/ vanhempainyhdistysten toiminta	Vanhemmuuden viikon monipuolinen ohjelma.
	Parkki-toiminta jatkuu Paimiossa	Toimintaan tarvitaan lisää vapaaehtoisia (Nuorisopalvelut)		Toimintaa pääsääntöisesti työpareittain.
Ennalta ehkäisevän työn lisääminen varhaiskasvatuksessa ja koulussa	Koulukuraattorit ja psykologit osana esiopetuksen yhteisöllistä oppilashuoltotyötä	Riittävät koulupsykologi ja koulukuraattori resurssit	Yhteisöllisissä oppilashuoltoryhmissä käydyt arviointikeskustelut ja asiakaspalaute	Kuraattoriressurssi on hyvä, koulu-psykologiresurssia paikattu ostopalveluina
	Riskiperheiden löytäminen varhaiskasvatuksessa, puheeksiotto	koulutus, moniammatillinen yhteistyö	Vanhemmuuden tukemisen toimintamallit, puheeksi otomenetelmät, Pyydä apua kuuntelemisen -malli	Toteutuu lapsen varhaiskasvatuskeskustelussa, jossa keskustellaan myös perheen hyvinvoinnista ja ohjataan tarvittaessa eteenpäin.

Ikääntyneen ihmisen turvallisen ja mielekkään elämän vahvistaminen toimintakyvystä riippumatta

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteuma
Turvallinen asuminen	Ikääntyneiden asumisen kehittämissuunnitelman laatiminen ja toteuttaminen	Ikääntyneiden asumisen toimenpideohjelman hanke 2021 - 2022. Hanketyöntekijä marraskuun 2022 loppuun asti.	Suunnitelma valmis (ml. teknologia-suunnitelma). C-talon suunnittelu ja rakentaminen yhteistyössä Paimion palvelukeskussäätiön kanssa edistyy.	Ikääntyneiden asumisen hanke on päätynyt. Ikääntyneiden asumisen kehittämissuunnitelma on laadittu, mutta ei ole vielä toteutettu.
	Ikääntymiseen varautuminen asumisessa. Ohjataan kuntalaisia	Hanketyöntekijä marraskuun 2022 loppuun asti.	Tapahtumien ja kontaktien määrä.	
Kehitetään palveluohjauksen monimuotoisuutta	Maakunnallinen keskitetty asiakas- ja palveluohjaus. Kuntalaisten ohjaus käytämään palvelua.	Asiakasneuvonta on keskitetty maakunnallisesti Turkuun.	Käyttäjien määrä	Keskitetty palvelunumero toteutuu. Toiminta on siirtynyt Varhalle.
Mielenterveys- ja päihdeosaamisen vahvistaminen	Ammattilaisten osaamista lisätään koulutuksilla esim. kotihoidossa	Henkilöstön täydennyskoulutus	Täydennyskoulutettujen määrä	Koulutuksiin osallistutaan säännöllisesti. Jatkossa kotihoidon henkilöstön koulutusvastuu on Varhallalla.
Mielekäs tekeminen sekä sosiaalisuuden ja aktiivisuuden mahdollistaminen	Aktivointi-/markkinointitapahtumat paikoissa, joissa ikääntyvät muutenkin käyvät. Ikääntyneiden asumisen toimenpideohjelman hankkeessa tapahtumia on suunniteltu ja järjestetty vuoden 2022 aikana.	Nykyiset resurssit	Tapahtumien määrä	Hanke on päätynyt. Henkilöstöresurssit ovat pysyneet samana.
	Vapaaehtoistyön laajentaminen. Kunnissa tehtävän vapaaehtoistyön merkitys tulee kasvamaan. Kartoitetaan mahdollisuuksia järjestöyhteistyön lisäämiseen.	Vapaaehtoistyön koordinoitiin tarvitaan henkilö sote-uudistuksen jälkeenkin ja tämä on huomioitu strategiavalmistelussa.	Vapaaehtoistyöhön osallistuvien määrä	

Ystäväpiiritoiminnan ja muistiryhmän jatkaminen myös sote-uudistuksen jälkeen.	Pysyvämmät toimintatilat ystäväpiirille mahdollistuvat, jos C-talo hanke etenee suunnitellusti.	Ystäväpiiriryhmien määrä	Ystäväpiiritoiminta on vaikiintunut. Kulttuurikammariryhmä toteutui yhteistyössä eri tahojen kanssa. Eläkkeellesiirtyville pakettia ei ole toteutettu. Paimioon muuttajille on toteutettu tervetuloa Paimioon kirje sekä opastettuja kaupunkikiertoja. Toteutettu digiopastusten muodossa.
Starttipaketti eläkkeelle siirtyessä tai Paimioon muuttaessa	Ikääntyneille kohdennettu tervetulokirje	Lähetetyt kirjeet uusille asukkaalle	
Digitaitojen lisääminen	Digikummitoiminta	Digikummi määrä	

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen eri hallintokunnissa läpi elämänkaaren. Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen on kokonaisvaltaista yhteistyötä kaupungin sekä kolmannen sektorin kesken.

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteuma
Vapaaehtoistoiminnan ja osallisuuden kehittäminen	Asiakasraadin käyttöönotto Osallisuuden lisääminen Vastuutaho: Sivistys- ja vapaa-aikapalvelut	Vaatii lisäresursseja	Asiakasraadin toteutuminen, kokoontumiskerrat ja vaikuttavuus	Asiakasraati toteutui ruokapalveluissa, kuten esim. koulujen ja varhaiskasvatusten, kaupungin viestinnässä sekä Paltanpuiston toiminnassa. Asukasbudjetin valmistelu käynnistyi. Toteutus v.2024
	Vapaaehtoistoiminnan vahvistaminen ja uusien vapaaehtoisten rekrytointi Vapaaehtoisten jaksamisen tukeminen ja huomioiminen Digikummi ja kulttuurikummitoiminta Vastuutaho: Sivistys- ja vapaa-aikapalvelut	Vaatii lisää resursseja	Kuntalaistyytyväisyys ja laajennetut toiminnan kehittäminen Vapaaehtoisten määrä	Järjestöparlamentin toiminta on vakiintunutta. Vapaaehtoisten muistaminen. Aktiivinen tapahtumatoiminta. Kulttuurikummitoiminnan aloittaminen vaatii lisää resursseja.
Uusien kuntalaisten huomioiminen	Tervetuloa Paimioon -paketin kehittäminen Tutustumiskierrokset Vastuutaho: Hyte-ohjausryhmä	Nykyiset resurssit	Asiakastyytyväisyys	Paimio tutuksi -tutustumiskierroksia on toteutettu. Tervetuloa Paimioon -paketti vaatii lisää resursseja.
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen eri hallintokunnissa läpi elämänkaaren	Kansalaisten digitaitojen parantaminen. Vastuutaho: Paimion opisto ja kirjasto	Nykyiset resurssit	Asiakastyytyväisyys	Paimion opiston sekä järjestöjen kanssa on yhteistyössä toteutettu digikursseja. Kirjaston henkilökunta antaa yksilöllistä digiopastusta.
	Mielen hyvinvoinnin tukeminen koko elämänkaarella.	Nykyiset resurssit	Asiakastyytyväisyys	

Hyvinvointi-illat Yksinäisyyden tukeminen Osallisuuden lisääminen Kansalaistaitojen vahvistaminen Vastuutaho: Sivistyspalvelut			Pankit antavat kirjastossa digiopastusta pankkipalveluihin. Ystäväpiiri -toiminta on vakiintunut. Paltanpuiston seniorikahvila ja tapahtumat. Kirjasto käytetään kokoontumistilana. Hyvinvointitori -tapahtuma toteutettiin syksyllä 2023. Asukasbudjetointi aloitettiin.
Terveysliikuntamahdollisuuksien, lähiliikuntapaikkojen, kulttuurireittien sekä lähipalveluiden ylläpitäminen ja kehittäminen Asukkaiden tuottama kaupunkitaide Liikunnan ja kulttuurin lähipalvelut, kuten parvekejummat ja -konsertit, leikkipuistojummat ja -muskarit Vastuutaho: Liikunta- ja kulttuuripalvelut ja infrapalvelut	Nykyiset resurssit	Asiakastyytyväisyys Kaupunkiviihtyvyys ja turvallisuus Kuntalaisten liikkumisaktiivisuus	Ulkokuntosaleja valmistui lisää, ulkoliikuntapaikkojen ylläpito ja uusia reitistöjä valmistui, kuten Preitilän reitti. Hiekkahelmen esteetön uimarannan rakentaminen käynnistyi. Liikunnan ja kulttuurin lähipalveluita lisättiin. Parvekejumppista ja -konserteista on tullut vakiintunut käytäntö. Graffittiseinä valmistui Jokipuistoon.
Vahvempi yhteistyö 3.sektorin kanssa Harrastemessujen juurruttaminen joka vuotiseksi tapahtumaksi. Yhteisöllisyyden parantaminen. Järjestötilan hyödyntäminen ja markkinointi Vastuutaho: Sivistys- ja vapaa-aikapalvelut	Taloudellinen resurssi	Tapahtuman toteutuminen Asiakastyytyväisyys ja asiakaspalaute	Harrastusmessut toteutettiin ja toimintamalli on juurtunut kunnan ja järjestöjen yhteiseksi toiminnaksi. Järjestötilan kaappitilat ovat aktiivisessa käytössä.
Houkutinkortin laajentaminen kulttuuripalveluihin Vastuutaho: Hyte-, liikunta- ja kulttuuri-palvelut	Nykyiset resurssit	Asiakastyytyväisyys ja korttien määrän lisääntyminen	Houkutinkortin laajentaminen on valmistelussa. Houkutinkortin käyttömäärä lisääntyi.

Kirjaston yhteistyön lisääminen vanhuspalveluiden ja eläkeläisjärjestöjen kanssa. Kirjavinkkaukset Kirjakassipalvelu Vastuutaho: Kirjasto	Nykyiset resurssit	Asiakastyytyväisyys Uudet palveluiden käyttäjät	Kirjakassipalvelua on hyödynnetty. Jalkautumista on toteutettu resurssien puitteissa. Vuoden 2023 pääkohteena on ollut varhaiskasvatus.
Arkeen Voimaa -toimintamallin juurruttaminen	Nykyiset resurssit	Järjestettyjen ryhmien määrä Elämänlaatumittarit sekä kyselyt ennen ja jälkeen ryhmän.	On siirtynyt Varhan toiminnaksi.

Elinvoiman edistäminen työllisyyttä, palveluja ja työssäjaksamista kehittämällä kaikkien kuntalaisten hyväksi.

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Toteuma
Työllistymistä tukevat palvelut	Tarjota omassa kunnassa hyvät palvelut työnhakijoiden käyttöön. Huolehditaan, että palvelut ovat helposti saavutettavia ja monipuolisia. Palvellaan yrityksiä työvoimakoulutusten ja täsmärekrytointien avulla. Vastuutaho: Työvoimapalvelut.	Nykyiset kuntaresurssit ja valtiolta siirtyvä te-resurssi.	Työttömyyden kesto kuukausina. Aktivointi-aste.	Toteutunut, aktivointiaste 2022 keskim. 67,3%, parantunut verrattuna edeltäviin vuosiin.
Paimiossa on paljon yksinyrittäjiä ja pienyrittäjiä. He ovat usein yksin toimintansa haasteiden ja taloudellisten paineiden kanssa. Kaupunki pyrkii edistämään yhteistyötä ja yhdessä tekemistä rakentaakseen positiivista ilmapiiriä ja kehittääkseen vertaistukea. Positiivinen asenne ja usko tulevaan ovat tärkeitä elinvoiman elementtejä.	Kehitetään uusia yhdessä tekemisen muotoja ja tapahtumia. Markkina- ja toritapahtumia, yhteistyötä yrittäjäyhdistyksen ja muiden yrittäjien kesken kaatomalla raja-aitoja ja rakentamalla yhteisöllisyyttä. Vastuu: Elinkeinopalvelut	Elinkeinojohtaja Yrittäjäyhdistyksen hallitus	Yrittäjien kokemuspalautte Tapahtumien herättämä kiinnostus (osallistujien määrä)	Yrittäjiltä kerätty palaute sparrausryhmistä oli vaihtelevaa. Osittain palaute oli positiivista, osittain melko negatiivista. Syksyllä 2022 järjestettiin uudet sparrausryhmät, mutta toimintaa ei saatu käyntiin erittäin vähäisestä osallistujamäärästä johtuen. Vuoden 2023 aikana on tarkoitus muuttaa toimintamallia paremmin sopivaksi yrittäjien nykyisille tavoitteille, toiveille ja mahdollisuuksille.
Yrittäjillä on usein hyvä osaaminen omasta ydintoiminnastaan, mutta yleinen liiketoimintaosaaminen ja ajankäytön rajoitteet	Yhteistyö Paimion Yrittäjät Ry:n kanssa Yhteistyö oppilaitosten kanssa (esim. Turun AMK, SSKKY)	Elinkeinojohtaja Yrittäjäyhdistyksen hallitus	Koulutuksiin osallistuneiden määrä / koulutus	Koulutustoimintaa on vuoden 2022 aikana ollut paljon tarjolla.

<p>saattavat häiritä yrittäjätoimintaa kokonaisuutena heijastuen yrittäjän ja hänen lähipiirinsä hyvinvointiin. Tavoite: Yrittäjien liiketoimintaosaamisen kehittäminen koulutusten ja henkilökohtaisten sparrausten avulla.</p>	<p>Koulutusten järjestäminen joko omana koulutuksena (henkilökohtainen sparraus, kaupungin järjestämät koulutustapahtumat) tai ostopalveluna Vastuu: Elinkeinojohtaja</p>		<p>Osallistujien palautteet koulutusten hyödyllisyydestä</p>	<p>Yrittäjähdistyksen omien koulutusten lisäksi mm. Turun AMK on tarjonnut runsaasti ilmaisia koulutuksia. Yrittäjien osallistuminen koulutuksiin on ollut suhteellisen vähäistä. Vuoden 2023 aikana jatketaan koulutustarjontaa laajana ja monipuolisena, mutta sen lisäksi on tarkoitus rakentaa uusia malleja, jotka sopivat aiempaa paremmin yrittäjien ajankäyttöön ja osuvat entistä tarkemmin yrittäjien tarpeisiin.</p>
<p>Alhainen työttömyysaste</p>	<p>Työllisyyden kuntakokeilun avulla kehitetään työnhakijoille ja yrityksille tarjottavia palveluja asiakaslähtöisesti. Valmistaudutaan ottamaan toimintatavaksi Pohjoismainen työvoimapalvelumalli vuonna 2022. Vastuutaho: Työvoimapalvelut</p>	<p>Nykyiset kuntaresurssit ja valtiolta siirtyvä te-resurssi.</p>	<p>Työttömyysaste.</p>	<p>Toteutunut, vuoden lopulla 5,2%, laskenut verrattuna edeltäviin vuosiin</p>

OSA III KÄSITTELY TOIMIELIMISSÄ

6 Suunnitelman laatijat

Vuosittaisen hyvinvointikertomuksen laadintaan ovat osallistuneet:

Matleena Koskinen, liikunta- ja hyvinvointikoordinaattori

Juha Saarinen, tekninen johtaja

Jaana Hölsö, hallintojohtaja

Jani Penttilä, elinkeinojohtaja

Johannes Joutsenlahti, työvoimapalvelujen päällikkö

Jyrki Lumiainen, sivistysjohtaja

Tuulia Tamminen, varhaiskasvatusjohtaja

Mia Konradsdal, vapaa-aikatoimen päällikkö

Laura Lankinen, kirjasto- ja kulttuurijohtaja

Ulla Komulainen, palvelupäällikkö

7 Suunnitelman hyväksyminen toimielimissä